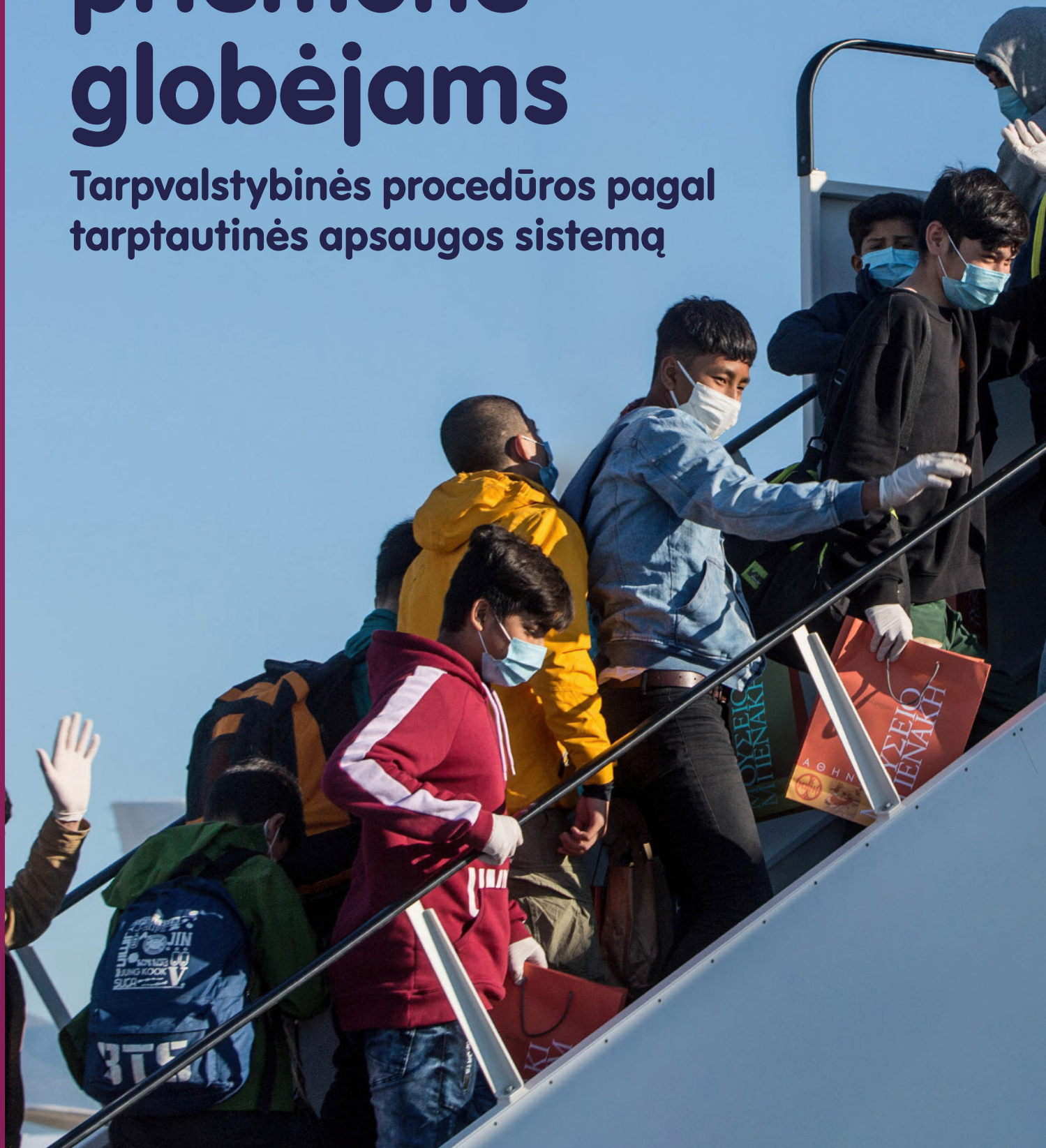

Praktinė priemonė globėjams

Tarpvalstybinės procedūros pagal
tarptautinės apsaugos sistemą

Praktinė priemonė globėjams

**Tarpvalstybinės procedūros pagal tarptautinės
apsaugos sistemą**

2024 m. balandžio mėn.

2022 m. sausio 19 d. Europos prieglobsčio paramos biuras (EASO) tapo Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra (EUAA). Visos nuorodos į EASO, EASO leidinius ir įstaigas turėtų būti suprantamos kaip nuorodos į EUAA.

Rankraštis parengtas 2024 m. kovo mėn.

Nei Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra (EUAA) ar Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (FRA), nei bet kuris EUAA vardu veikiantis asmuo nėra atsakingas už toliau pateikiamos informacijos naudojimą.

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2025 m.

© Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra (EUAA) 2024 m., Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (FRA), 2025 m.

Viršelio nuotrauka: Europos Komisija – Audiovisual Service © European Union, 2020.

Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį. Norint naudoti ar atgaminti elementus, kurių autorių teisės nepriklauso EUAA ar FRA, gali reikėti gauti tiesioginį atitinkamų teisių turėtojų leidimą.

Print ISBN 978-92-9410-637-7 doi:10.2847/4070058 BZ-02-23-247-LT-C

PDF ISBN 978-92-9410-636-0 doi:10.2847/4049452 BZ-02-23-247-LT-N

Apie šį leidinių rinkinį

Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra (EUAA) ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (FRA) suvienijo jėgas ir parengė praktinių priemonių rinkinį, skirtą nelydimų vaikų, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, globėjams. Šio rinkinio paskirtis – padėti globėjams atlikti kasdienės užduotis ir pareigas prieglobsčio procedūros metu, įskaitant procedūrą pagal Reglamentą „Dublinas III“ ⁽¹⁾ ir laikinąją apsaugą. Praktinių priemonių rinkinyje aptariamos šios temos:

- laikinoji apsauga nelydimiems iš Ukrainos bėgantiems vaikams;
- tarptautinės apsaugos įvadas;
- įprasta prieglobsčio procedūra;
- tarpvalstybinės procedūros pagal tarptautinės apsaugos sistemą.

Keturios brošiūros papildo viena kitą.

Šių praktinių priemonių paskirtis – paaiškinti globėjams, kaip geriau informuoti vaikus ir jiems padėti proceso metu, kad jie geriau suprastų atliekamų veiksmų svarbą. Tuomet vaikai galės tiksliai dalyvauti procedūrose ir gebės priimti pagrįstus sprendimus.

Siekiant apsaugoti vaiko interesus ir vaiko teises būtinos gerai veikiančios globos sistemos. Globėjų pareiga – užtikrinti, kad vykdant konkrečią procedūrą ir tol, kol priimamas ilgalaikis sprendimas dėl vaiko, būtų tenkinami visi jo teisiniai, socialiniai, medicininiai ir psichologiniai poreikiai.

Rengdamos šias praktines priemones, EUAA ir FRA kreipėsi į Europos globėjų tinklą ir skubiai įvertino poreikius, susijusius su praktinių priemonių tikslais ir temomis.

Šį leidinių rinkinį sudarys kelios knygelės, struktūrinės schemas ir plakatai, kuriuos bus galima pritaikyti prie nacionalinių aplinkybių, kuriomis globėjai teikia paramą vaikams.

Atsižvelgiant į šio rinkinio tikslinę grupę, priemonės parengtos remiantis FRA ir Europos Komisijos išleistu globos vadovu ⁽²⁾ ir atitinka globėjams skirtus FRA mokymo modulius ⁽³⁾, EUAA mokymo programą ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) Nr. 604/2013](#), kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013 6 29).

⁽²⁾ FRA ir Europos Komisija, [Be tėvų priežiūros likusių vaikų globa. Vadovas, kaip stiprinti globos sistemas siekiant rūpintis ypatingais vaikų, prekybos žmonėmis aukų poreikiais](#), 2015 m.

⁽³⁾ Žr. [FRA e. mokymosi interneto svetainę](#).

⁽⁴⁾ Žr. [EUAA mokymo katalogą](#).

Turinys

Santrumpų sąrašas.....	6
Apie šią priemonę.....	7
1. Dublino procedūra nelydimiems vaikams ir jų, kaip globėjo, vaidmuo	9
1.1. Dublino sistemos tikslas.....	9
1.2. Atsakingos ES+ šalies nustatymo kriterijai	10
1.3. Vaiko interesai	14
Jūsų, kaip globėjo, vaidmuo.....	15
1.4. Etapai ir terminai.....	17
Jūsų, kaip globėjo, vaidmuo.....	18
1.5. Prašymo pateikimas. Dublino procedūros rodiklių nustatymas.....	18
Jūsų, kaip globėjo, vaidmuo.....	21
1.6. Informacijos teikimas ir pokalbis.....	22
Jūsų, kaip globėjo, vaidmuo.....	24
1.7. Atitinkamos informacijos ir dokumentų rinkimas.....	25
Jūsų, kaip globėjo, vaidmuo.....	26
1.8. Prašymo siuntimas kitai ES+ šaliai	27
Jūsų, kaip globėjo, vaidmuo.....	27
1.9. Atsakymo gavimas. Prašymo priėmimas.....	28
Jūsų, kaip globėjo, vaidmuo.....	28
1.10. Atsakymo gavimas. Prašymo atmetimas.....	30
1.11. Veiksmingos teisės gynimo priemonės.....	30
Jūsų, kaip globėjo, vaidmuo.....	31
2. Perkėlimas ES ir jų, kaip globėjo, vaidmuo.....	33
Jūsų, kaip globėjo, vaidmuo.....	35
3. Teisinės galimybės patekti į ES+ šalis ir jų, kaip globėjo, vaidmuo	37
3.1. Persikėlimas	37
3.2. Papildomi atvykimo į ES būdai, įskaitant humanitarinį priėmimą.....	40
3.3. Šeimos susijungimo procedūros.....	43
Jūsų, kaip globėjo, vaidmuo.....	44
1 priedas. Kontroliniai sąrašai	46
2 priedas. Tarpvalstybinių procedūrų pagal tarptautinės apsaugos sistemą apžvalga	50
3 priedas. Papildomi ištekliai	53
Paveikslų sąrašas	57

Santrumpų sąrašas

Santrumpa	Apibrėžtis
ES+ šalys	ES valstybės narės ir asocijuotosios Šengeno šalys
ESTT	Europos Sąjungos Teisingumo Teismas
EUAA	Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra
FRA	Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra
Reglamentas „Dublinas III“	2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (nauja redakcija)
Šeimos susijungimo direktyva	2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyva 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą
UNHCR	Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuras

Apie šią priemonę

ES teisėje numatyta, kad nelydimiems vaikams, kurie prašo tarptautinės apsaugos, turi būti paskirtas atstovas ⁽⁵⁾.

Globėjai turi būti kvalifikuoti ir pasirengę dirbti pagal labai įvairius teisės aktus ir procedūras, reglamentuojančius prieglobsčio, migracijos ar kitus klausimus, su kuriais jiems gali tekti susidurti ⁽⁶⁾.

Šia knygele siekiama padėti globėjams, paskirtiems vaikams, kuriems taikoma prieglobsčio procedūra. Joje aptariami techniniai teisinių procedūrų, susijusių su tokių vaikų tarpvalstybiniu judėjimu, aspektai. Šioje brošiūroje aprašomos tik su tarptautine apsauga susijusios procedūros.

Šia brošiūra siekiama padėti globėjams, paskirtiems vaikams, kuriems taikomos šios procedūros:

- Dublino procedūra (reglamentuojama Reglamentu (ES) Nr. 604/2013, t. y. Reglamentu „Dublinas III“) ⁽⁷⁾;
- perkėlimas;
- teisėti atvykimo būdai: perkėlimas į ES, papildomi atvykimo būdai ir šeimos susijungimo procedūra (reglamentuojama Direktyva 2003/86/EB, t. y. Šeimos susijungimo direktyva ⁽⁸⁾).

Joje pateikiama šių procedūrų apžvalga, ypatingą dėmesį skiriant vaikams, susijusioms garantijoms ir globėjo vaidmeniui įvairiuose procedūrų etapuose.

Brošiūra suskirstyta į tris dalis.

Pirmame skyriuje pateikiamas Dublino procedūros procedūrinių taisyklių, susijusių su šalimi, atsakinga už nelydimų vaikų prašymų nagrinėjimą, įskaitant globėjo vaidmenį, vadovas.

Antrame skyriuje pateikiama informacija apie perkėlimą ES kaip savanoriško ES valstybių narių ir asocijuotųjų Šengeno šalių (ES+ šalių ⁽⁹⁾) solidarumo pavyzdį. Vaikai gali būti perkelti iš valstybės narės, paprastai pirmosios atvykimo šalies, kurios pajėgumai viršijami dėl didelio

⁽⁵⁾ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos [direktyva 2013/32/ES](#) dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (nauja redakcija) (OL L 180/60, 2013 6 29).

⁽⁶⁾ Daugiau informacijos žr. Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (FRA) ir Europos Komisija, [Be tėvų priežiūros likusių vaikų globa. Vadovas, kaip stiprinti globos sistemas siekiant rūpintis ypatingais vaikų, prekybos žmonėmis aukų poreikiais](#), 2015 m.

⁽⁷⁾ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) Nr. 604/2013](#), kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013 6 29).

⁽⁸⁾ 2003 m. rugsėjo 22 d. [Tarybos direktyva 2003/86/EB](#) dėl teisės į šeimos susijungimą (OL L 251, 2003 10 3).

⁽⁹⁾ 27 ES valstybės narės ir Islandija, Lichtenšteinas, Norvegija, Šveicarija.

atvykstančių asmenų skaičiaus, į kitą valstybę narę, kuri sutinka juos priimti. Perkėlimo metu valstybės narės padeda viena kitai rasti ilgalaikį ir saugų sprendimą prašytojams.

Trečiame skyriuje aptariamos procedūros, kuriomis palengvinamas judėjimas iš trečiųjų šalių. Jame pateikiama bendra humanitarinio priėmimo Europoje persikėlimo būdu ir papildomų būdų arba vyriausybės valdomų šeimos susijungimo programų apžvalga.

Atsakomybės ribojimo pareiškimas

Ši priemonė sukurta tuo metu, kai atsakingos ES įstaigos pertvarkė bendrą Europos prieglobsčio sistemą. Todėl kai kurie šios sistemos dokumentai jų rengimo metu buvo prieinami tik kaip pasiūlymai, o ne kaip galutiniai ir priimti teisiniai dokumentai. Todėl ši priemonė parengta remiantis tuo metu galiojusiais bendros Europos prieglobsčio sistemos teisės aktais.

Joje pateikiama informacija buvo itin kruopščiai ištirta, įvertinta ir išnagrinėta. Šiame dokumente pateikiama informacija nėra išsami.

Susiję tinklalapiai ir leidiniai

Apie kitas tarpvalstybines procedūras, susijusias su vaikais, pavyzdžiui, tarpvalstybines bylas, susijusias su tėvų pareigomis arba vaikų grobimu, skaitykite Europos Komisijos interneto svetainėse:

- „[Vaikai](#)“, paskutinį kartą žiūrėta 2023 m. rugpjūčio 16 d.;
- daugiau bendro pobūdžio informacijos rasite skiltyje „[Vaiko teisės](#)“.

Dėl vaikų, kurie, kaip manoma, yra be tėvų priežiūros likę ES piliečiai ir kuriems reikalinga apsauga ne savo gyvenamojoje valstybėje narėje, įskaitant vaikus, tapusius prekybos žmonėmis aukomis, žr. informaciją FRA, [Be tėvų priežiūros likę vaikai, rasti ne savo gyvenamojoje ES valstybėje narėje](#), 2020 m. lapkričio mėn.

1. Dublino procedūra nelydimiems vaikams ir jų, kaip globėjų, vaidmuo

Dublino procedūra – tai procesas, kuriuo nustatoma, kuri iš ES+ šalių yra atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą.

1.1. Dublino sistemos tikslas

Reglamentu „Dublinas III“ užtikrinama, kad prašytojo pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą išnagrinėtų viena iš ES+ šalių. Jame pateikiami kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, kuri šalis turi nagrinėti prašymą.

Reglamentas „Dublinas III“ yra privalomas ES teisės aktas. Jis tiesiogiai taikomas visose ES+ šalyse.

Jo įgyvendinimas palengvinamas Reglamentu (ES) Nr. 603/2013 (Reglamentas „Eurodac II“) ⁽¹⁰⁾, didelės apimties IT sistema, kurioje saugomi tarptautinės apsaugos prašytojų pirštų atspaudų duomenys. Turi būti paimti ir sistemoje EURODAC saugomi visų tarptautinės apsaugos prašytojų, kurie yra ne jaunesni kaip 14 metų, pirštų atspaudai. Tarptautinės apsaugos prašytojai neturi teisės pasirinkti, kurioje ES+ šalyje bus nagrinėjamas jų prašymas. Vienoje ES+ šalyje asmens pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas nebūtinai gali būti nagrinėjamas toje šalyje, kurioje jis pateiktas. Kai kuriais atvejais pirmajame prieglobsčio procedūros etape nacionalinės valdžios institucijos gali nustatyti priežastis, dėl kurių tarptautinės apsaugos prašymas turėtų būti nagrinėjamas kitoje ES+ šalyje pagal Reglamente „Dublinas III“ nustatytus kriterijus.

Reglamentas „Dublinas III“ turi būti taikomas laikantis tarptautinių ir Europos žmogaus teisių įsipareigojimų, įskaitant Europos žmogaus teisių konvenciją ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją. Kai kurie pagrindiniai pagrindinių teisių principai, kuriais grindžiamas Reglamento „Dublinas III“ taikymas, yra *negrąžinimo* principas, teisės į prieglobstį, vaiko interesų ir šeimos vienišumo principų laikymasis.

Siekdamos leisti veiksmingai pasinaudoti prieglobsčio procedūra, ES+ šalys turi bendradarbiauti tarpusavyje, kad kuo greičiau nustatytų atsakingą šalį. Šis bendradarbiavimas yra ypač svarbus siekiant išnagrinėti nelydimų vaikų šeimos susijungimo galimybes.

⁽¹⁰⁾ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) Nr. 603/2013](#) dėl sistemos EURODAC pirštų atspaudams lyginti sukūrimo siekiant veiksmingai taikyti Reglamentą (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, ir dėl valstybių narių teisėsaugos institucijų bei Europolo teisėsaugos tikslais teikiamų prašymų palyginti duomenis su sistemos EURODAC duomenimis ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1077/2011, kuriuo įsteigiama Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (OL L 180, 2013 6 29).

Reglamente „Dublinas III“ nustatyti griežti terminai. Jei šalis laiku neišsiunčia prašymo arba atsakymo į prašymą arba laiku neįvykdo perdavimo, ji tampa atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymą. Kiekvienas atvejis yra skirtingas, todėl kiekviena Dublino byla turi būti nagrinėjama atskirai, nešališkai ir objektyviai. Nelydimų vaikų atveju taikomos specialios garantijos. Daugiau informacijos apie terminus pateikta [1.4 skirsnyje „Etapai ir terminai“](#).

Kiekviena ES+ šalis turi už Reglamento „Dublinas III“ taikymą atsakingą įstaigą, vadinamą Dublino padaliniu, kuris yra šalies kontaktinis asmuo, atsakingas už Dublino procedūrą. Jo užduotis – įvertinti, ar tarptautinės apsaugos prašymas priklauso šaliai, kurioje jis buvo pateiktas, kompetencijai, ar jį turėtų nagrinėti kita šalis, taikant Reglamente „Dublinas III“ nustatytus atsakomybės kriterijus. Šiuo tikslu kiekvienas Dublino padalinys palaiko ryšius su savo kolegomis kitose ES+ šalyse. Visi oficialūs ryšiai tarp įvairių ES+ šalių Dublino padalinių vyksta per saugią elektroninę platformą „DubliNet“.

Per visą Dublino procedūrą prašytojai turi teisę į **procedūrines garantijas**. Šios procedūrinės garantijos – tai teisė:

- gauti informaciją;
- būti atstovaujamam, įskaitant teisę turėti globėją;
- gauti pagrįstą sprendimą;
- naudotis veiksminga teisės gynimo nuo sprendimo dėl perdavimo priemone;
- turėti galimybę pasinaudoti teisine pagalba ir, prireikus, kalbine pagalba.

Reglamente „Dublinas III“ numatytos procedūrinės garantijos taip pat užtikrina teisę būti išklaustam. ES+ šalis, kurioje pateikiamas prašymas, turi surengti asmeninį pokalbį su prašytoju, kad būtų lengviau nustatyti atsakingą šalį. Pokalbis turi įvykti nedelsiant ir bet kuriuo atveju prieš priimant sprendimą perduoti prašytoją.

Globėjai dalyvaus Dublino procedūrose, susijusiose su tarptautinės apsaugos prašančiais vaikais. Todėl šioje priemonėje, pristatant Dublino procedūrą, vaikai vadinami prašytojais.

1.2. Atsakingos ES+ šalies nustatymo kriterijai

Reglamente „Dublinas III“ hierarchine tvarka išdėstyti atsakingos šalies nustatymo kriterijai (7 straipsnis). Kiekvienu atveju tikrinama, ar taikomas pirmasis kriterijus. Jei jis netaikomas, tikrinama, ar taikomas antrasis kriterijus, ir t. t. Pagal kriterijus jokiais aplinkybėmis tarptautinės apsaugos prašytojui neleidžiama pasirinkti atsakingos ES+ šalies.

Šioje priemonėje pateikiami tik nelydimų vaikų atveju svarbūs kriterijai (Reglamento „Dublinas III“ 8 straipsnis).

Susijęs EUAA leidinys apie Dublino procedūrą

Siekdami išsamiai apžvelgti reglamentą „Dublinas III“ ir suprasti visus skirtingus kriterijus, žr. EASO, [Praktinis vadovas dėl reglamento „Dublinas III“ įgyvendinimo: asmeninis pokalbis ir įrodymų vertinimas](#), 2019 m. spalio mėn. Šiame praktiniame vadove aprašomi Dublino procedūros principai ir pagrindinės Dublino procedūros įrodymų vertinimo sąvokos.

Vaiko teisių konvencijoje⁽¹⁾, kurią ratifikavo visos valstybės narės, reikalaujama, kad valstybės narės stengtųsi surasti prieglobsčio prašančių nelydimų vaikų tėvus ir kitus šeimos narius, kad šeima galėtų susijungti.

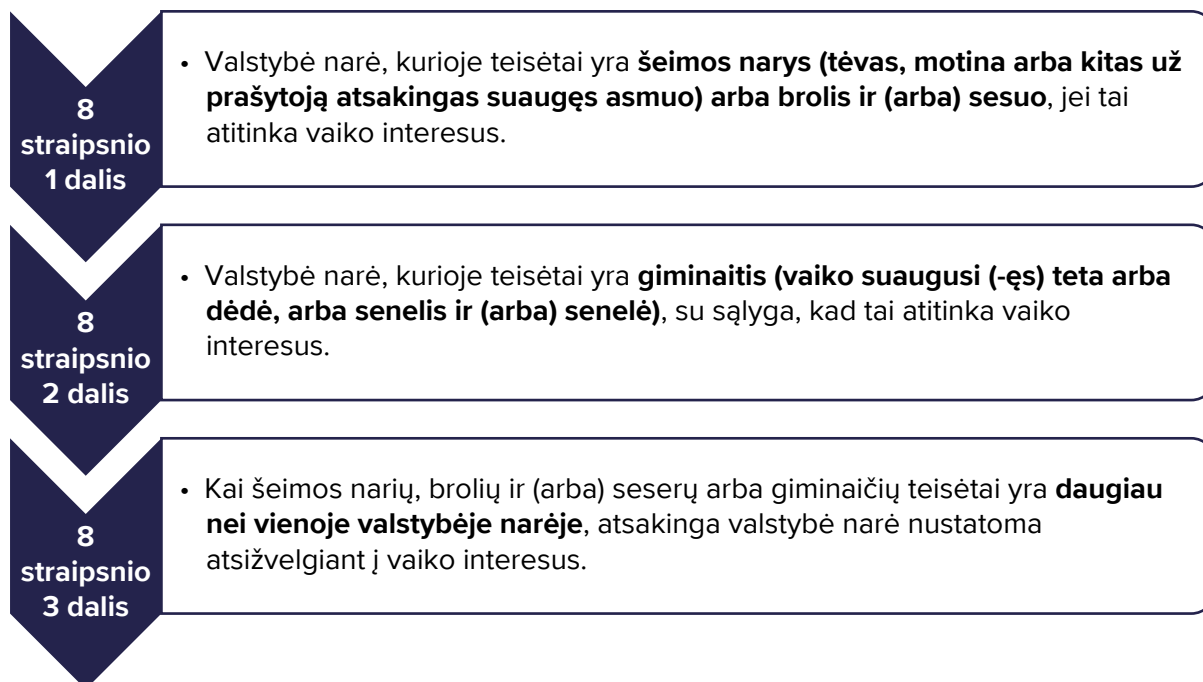
Ši praktinė priemonė skirta tik pirmajam Reglamento „Dublinas III“ kriterijui, susijusiam su nelydimais vaikais. Pagal šį kriterijų, jei tarptautinės apsaugos prašytojas yra **nelydimas vaikas**, institucijos turi patikrinti, ar vaikas turi šeimos narių, brolių ir (arba) seserų arba giminaičių, gyvenančių ES+ šalių teritorijoje.

Jeigu vaikas turi šeimos narį, brolių ir (arba) seserį arba giminaitį kitoje ES+ šalyje ir jeigu, įvertinus asmenines aplinkybes, nustatoma, kad giminaitis gali juo pasirūpinti, vaikas turėtų grįžti pas jį taikant Dublino procedūrą. Tai daroma, jei šeimos narys, brolis ir (arba) sesuo arba giminaitis teisėtai gyvena ES+ šalyje ir tai atitinka vaiko interesus.

Tai reiškia, kad vaiko tarptautinės apsaugos prašymas bus nagrinėjamas toje šalyje, kurioje yra jo šeimos narys, brolis ir (arba) sesuo arba giminaitis. Norėdami sužinoti, kas laikoma teisėtu buvimu, žr. langelį „Teisėto buvimo reikšmė“ 13 puslapyje.

Šeimos susijungimu pagal Reglamentą „Dublinas III“ užtikrinama, kad vaikai neliktų nelydimi ir kuo greičiau grįžtų pas asmenį, kuriuo pasitiki ir kurį pažįsta. Jei prašytojas yra **nelydimas vaikas**, pagal Reglamento „Dublinas III“ 8 straipsnį už jo prašymo nagrinėjimą atsakinga ES+ šalis turėtų atitikti 1 paveiksle nustatytus kriterijus.

⁽¹⁾ JT Generalinė Asamblėja, [Vaiko teisių konvencija](#), Generalinės Asamblėjos rezoliucija 44/25, 1989 m.

1 paveikslas. Kriterijai, taikomi atsakingai valstybei narei nelydimų vaikų atvejais (Reglamento „Dublinas III“ 8 straipsnis)

Reglamento „Dublinas III“ 2 straipsnio g punkte apibrėžiami skirtingi šėimos nariai. Jame paaiškinama, kad prašytojai gali susijungti su „šėimos nariu“, esančiu kitoje ES+ šalyje, jei šėima jau egzistavo kilmės šalyje.

Už vaiką atsakingas suaugęs asmuo būtų apibrėžiamas kaip suaugęs asmuo, atsakingas už vaiką „pagal ES+ šalies, kurioje suaugęs asmuo yra, teisę arba praktiką“ (Reglamento „Dublinas III“ 2 straipsnio g punktas).

Vaiko suaugusi (-ęs) teta ar dėdė arba senelis ir (arba) senelė laikomi giminaičiais, neatsižvelgiant į tai, ar prašytojas yra nesantuokinis vaikas ar buvo įvaikintas, kaip apibrėžta nacionalinėje teisėje (Reglamento „Dublinas III“ 2 straipsnio h punktas).

Jei vaikas neturi šėimos narių, brolių ir (arba) seserų arba giminaičių

Jeigu vaikas neturi teisėtai ES+ šalyse esančių šėimos narių, brolių ir (arba) seserų arba giminaičių ir prašo tarptautinės apsaugos daugiau nei vienoje šalyje, atsakinga šalis paprastai yra ta, kurioje yra vaikas ir kurioje jis pateikė tarptautinės apsaugos prašymą.

1 paveiksle pateikti kriterijai atspindi mintį, kad, nors kiekvienu konkrečiu atveju visuomet atliekamas bendras vertinimas, vaiko interesus paprastai geriausiai atitinka tai, kad jo prašymas būtų nagrinėjamas valstybėje narėje, kurioje jis turi šėimos ryšių.

Susijungti su šėimos nariais, broliais ir (arba) seserimis ir giminaičiais galima tik tuo atveju, jei jie **teisėtai** yra kitoje ES+ šalyje.

Sąvokos „teisėtai esantis“ reikšmė

Sąvoka „teisėtai esantis“ reiškia visų formų teisėtą buvimą kitoje ES+ šalyje. Tai reiškia, kad turima ES+ šalies pilietybė, turimas įprastas migracijos leidimas (pvz., dirbti ar mokytis), pabėgėlio ar papildomos apsaugos statusas arba tarptautinės apsaugos prašytojo statusas. Taip pat įtraukiami pilietybę turintys šeimos nariai.

Sulaukus 18 metų Dublino procedūros metu, tai neturi įtakos pačiai procedūrai. Asmuo vis tiek bus laikomas vaiku, o šeimos susijungimas bus tęsiamas, kaip reglamentuojama Reglamento „Dublinas III“ 7 straipsnyje.

Susijęs EUAA leidinys apie šeimos susijungimą

Norėdami daugiau sužinoti apie šeimos susijungimo principus ir kitus Reglamento „Dublinas III“ kriterijus, žr. EUAA [Recommendations on Family Reunification within the Dublin Procedure](#) (Rekomendacijos dėl šeimos susijungimo pagal Dublino procedūrą), 2023 m. rugsėjo mėn., kuriose pateikiama geriausia šeimos susijungimo pagal Dublino procedūrą praktika.

Diskrecinės išlygos

Nors Reglamente „Dublinas III“ nustatytos aiškos taisyklės, kaip nustatyti šalį, atsakingą už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, jame taip pat numatytos išimtys. Tai reiškia, kad šalys gali nukrypti nuo privalomų atsakomybės taisyklių, taikydamos diskrecines išlygas. Jos gali nuspręsti nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą, net jei jos nebūtų atsakingos.

Tokias išlygas gali būti ypač tikslinga taikyti dėl priežasčių, susijusių su apsauga, šeimos vientisumu, siekiant išsaugoti šeimos vienetą ES+ šalyje, kurioje yra prašytojas, arba sujungti jį su kitoje ES+ šalyje teisėtai gyvenančiu šeimos nariu, taip pat dėl humanitarinių ir užuojautos sumetimų, susijusių su prašytojo padėtimi (dėl sveikatos ar kitokio pažeidžiamumo arba dėl itin stiprių ryšių su ES+ šalimi, kuri nėra atsakinga šalis).

Europos Komisija ⁽¹²⁾ teigia, kad tokios diskrecinės išlygos:

buvo įtrauktos į reglamentą būtent tam, kad būtų išvengta situacijų, kai šeimos nariai, griežtai neatitinkantys apibrėžčių [...], būtų atskirti dėl griežto Dublino kriterijų taikymo.

⁽¹²⁾ [Komisijos tarnybų darbinis dokumentas](#), Komisijos ataskaitos Europos Parlamentui ir Tarybai dėl Dublino sistemos vertinimo lydimasis dokumentas. Komunikato dėl Dublino sistemos vertinimo priedas {COM(2007) 299 final} /* SEC/2007/0742 final*/. SEC (2007) 742, p. 24.

1.3. Vaiko interesai

Dublino procedūros metu visada pirmiausia turi būti atsižvelgiama į vaiko interesus (Reglamento „Dublinas III“ 6 straipsnio 3 dalis). Interesų vertinimas yra nuolatinis procesas. Jei susijungimas neatitinka vaiko interesų, pagal Dublino procedūrą, šeimos susijungimą galima bet kada sustabdyti.

Konkrečios garantijos vaikams, be kita ko, yra tokios:

- visos procedūros metu visada pirmiausia atsižvelgiama į vaiko interesus;
- Dublino procedūros metu vaikui turėtų būti paskirtas atstovas.

Vaiko interesų vertinimas yra nuolatinis procesas ir tam būtinas glaudus visų susijusių šalių bendradarbiavimas ir komandinis darbas.

Itin svarbu, kad nuolat bendradarbiautų vaiko globėjas arba atstovas, socialinės tarnybos, šalies, kurioje yra vaikas, prieglobsčio institucija ir šalies, kurioje yra vaiko šeimos narys, brolis ir (arba) sesuo arba giminaitis, institucijos. Tai padės nustatyti vaiko šeimos narius ir įvertinti vaiko interesus.

ES+ šalies, kurioje yra vaikas (t. y. prašančiosios šalies), atitinkama institucija paprastai parengia interesų vertinimą, kuriuo remiantis ES+ šaliai, kurioje yra šeimos narys, brolis ir (arba) sesuo arba giminaitis (t. y. prašomai šaliai), išsiunčiamas prašymas perimti savo žinion. Daugeliu atvejų interesų vertinimas pateikiamas prašomai šaliai kartu su prašymu. Tada prašoma ES+ šalis išnagrinėja informaciją. Ji taip pat atlieka vertinimą, išnagrinėja jai žinomą informaciją arba vykdo pokalbį su šeimos nariu, broliu ir (arba) seserimi arba giminaičiu. Vertinant ypač daug dėmesio skiriama tam, ar yra informacijos, kuri prieštarautų interesų vertinimo rezultatams. Siekiant įvertinti vaiko interesus pagal Dublino procedūrą, pagal Reglamento „Dublinas III“ 6 straipsnio 3 dalį, reikėtų atsižvelgti į šiuos aspektus:

- (a) *„šeimos susijungimo galimybes;*
- (b) *nepilnamečio gerovę ir socialinę raidą;*
- (c) *saugumo ir apsaugos aspektus, ypač jei kyla grėsmė, kad nepilnametis yra arba gali tapti prekybos žmonėmis auka;*
- (d) *nepilnamečio pažiūras, atsižvelg[iant] į jo amžių ir brandą“.*

Susiję leidiniai apie vaiko interesus

2019 m. paskelbtas EASO [Vaiko interesų apsaugos vykdant prieglobsčio procedūras praktinis vadovas](#), kuriuo siekta padėti ES+ šalių institucijoms taikyti vaiko interesų principą ir pagerinti vaikų prieglobsčio procedūrose taikomas garantijas. Vadove pateikiami pagrindiniai vaiko interesų elementai, atitinkamos garantijos, rekomendacijos, kaip praktiškai įvertinti interesus, ir pažeidžiamumo bei rizikos rodikliai.

2014 m. FRA vadove [Be tėvų priežiūros likusių vaikų globa](#) pateikiama informacija globėjams, kaip atlikti interesų vertinimą arba užtikrinti, kad interesų vertinimą atliekančios institucijos atsižvelgtų į visus atitinkamus elementus.

Jūsų, kaip globėjo, vaidmuo

Kaip globėjas esate paskirtas atstovauti vaikui Dublino procedūros metu ir ginti vaiko interesus.

Šiuo tikslu turite gerai žinoti Dublino procedūros taisykles ir užtikrinti, kad būtų taikomos Reglamente „Dublinas III“ nustatytos garantijos, skirtos nelydimiems vaikams apsaugoti. Jei jums reikalinga teisinė pagalba vaikui, galite jos prašyti. Dublino padalinys gali turėti informacijos apie tokią paramą teikiančius subjektus.

Turite informuoti vaiką ir užtikrinti, kad jis suprastų procesą. Turite paaiškinti, kaip svarbu kuo greičiau ir kuo tiksliau pateikti informaciją apie šeimos ryšius kitose ES+ šalyse.

Jūsų vaidmuo yra labai svarbus vertinant interesus, nes su jumis bus tariamasi. Turite padėti surinkti vertinimui reikalingą informaciją. Reglamente „Dublinas III“ numatyti tam tikri elementai, į kuriuos reikia atsižvelgti vertinant interesus. Be to, taip pat galėtumėte atsižvelgti į toliau nurodytus aspektus:

- vaiko fizinę ir psichinę būklę, taip pat specialiuosius poreikius, jei tokių yra;
- vaiko saugumą ar bet kokią riziką buvimo šalyje ir šalyje, į kurią jis perduodamas;
- vaiko nuomonę dėl susijungimo su jo giminaičiu;
- giminaičio (-ių), socialinių tarnybų, įstaigos, kurioje vaikas apgyvendintas, priimamojo darbuotojų ar kitų susijusių organizacijų nuomonę;
- kitus atitinkamus vaiko emocinius ar materialinius aspektus. Tai gali apimti vaiko norą susijungti su atitinkamu giminaičiu, santykių artumą, giminaičio elgesį ir įpročius, giminaičio ar vaiko sveikatos būklę arba dabartinės giminaičio šeimos aplinkybes;
- giminaičio norą ir gebėjimą pasirūpinti vaiku. Gali būti situacijų, kai giminaitis gali būti emociškai nepajėgus pasirūpinti vaiku, pavyzdžiui, jei yra smurto šeimoje požymių;
- kalbant apie materialines sąlygas, atsižvelkite į tai, jog šalis privalo užtikrinti, kad materialinės priėmimo sąlygos būtų prieinamos visiems tarptautinės apsaugos prašytojams, įskaitant vaikus. Todėl priežastys, susijusios tik su giminaičio materialinėmis galimybėmis, neturėtų lemti išvados, kad jis negali pasirūpinti vaiku;

- tam tikrą informaciją, reikalingą interesams įvertinti, gali tekti surinkti šalies, kurioje yra giminaičių, socialiniams darbuotojams, kurie turėtų ją pasidalyti su jumis. Be to, raginame palaikyti ryšį su jais, kad galėtumėte išsiaiškinti kitus klausimus arba padėti įvertinti giminaitį ir jo gyvenamąją aplinką.

Individualus giminaičio gebėjimo pasirūpinti vaiku vertinimas

Pagal Reglamentą „Dublinas III“ reikalaujama, kad institucijos, atlikdamos vaiko interesų vertinimą, individualiai įvertintų giminaičio gebėjimą rūpintis vaiku. Atminkite, kad tai būtina tik tada, kai vaikas susijungia su suaugusiomis (-iais) tetomis, dėdėmis arba seneliais, o ne tada, kai vaikas susijungia su tėvais ar broliais ir (arba) seserimis!

Reikšmingi veiksniai, kuriuos reikia įvertinti dėl giminaičio gebėjimo rūpintis vaiku, gali būti šie:

- giminaičio materialinės galimybės (informacija apie jo finansines, užimtumo ir socialinės apsaugos aplinkybes);
- giminaičio socialinė ir psichologinė būklė;
- giminaičio noras priimti vaiką.

Tačiau reikia pabrėžti, jog būtent ES+ šalis privalo užtikrinti, kad visi tarptautinės apsaugos prašytojai turėtų galimybę naudotis materialinėmis priėmimo sąlygomis (Direktyvos 2013/33/ES ⁽¹³⁾ 17 straipsnis). Kad įvertintų giminaičio gebėjimą pasirūpinti vaiku, ES+ šalys turi konsultuotis tarpusavyje ir prireikus keistis informacija.

Ką daryti, kai vaikas arba šeima nenori susijungti?

Vaiko interesų vertinimas ir vertinimas, ar jo susijungimas su šeimos nariu, broliu ir (arba) seserimi arba giminaičiu atitiktų jo interesus, nėra paprastas procesas. Kai kuriais atvejais vaikas gali nenorėti būti sujungtas su šeimos nariu, broliu ir (arba) seserimi arba giminaičiu kitoje šalyje. Kai kuriais atvejais šeimos narys, brolis ir (arba) sesuo arba giminaitis gali nenorėti susijungti su vaiku.

Jei vaikas arba jo tėvai ar vienas iš tėvų nenori susijungti, tai nebūtinai turėtų užkirsti kelią šeimos susijungimui, nes tai vis tiek gali atitikti vaiko interesus. Tačiau į vaiko nenorą turi būti tinkamai atsižvelgta, turint galvoje jo amžių ir brandą, o susijungimas turi būti vykdomas tik patvirtinus, kad tai atitinka vaiko interesus. Be to, reikia turėti omenyje, kad praktiškai susijungimas gali būti sudėtingas, jei vaikas nebendradarbiauja. Visais atvejais turėtų būti holistiškai įvertinti vaiko poreikiai ir interesai.

⁽¹³⁾ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos [direktyva 2013/33/ES](#), kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (nauja redakcija) (OL L 180, 2013 6 29).

1.4. Etapai ir terminai

Reglamente „Dublinas III“ nustatyti procedūriniai veiksmai tais atvejais, kai šalis mano, kad kita šalis yra atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą.

Nelydimų vaikų, kurie turi šeimos narių, brolių ir (arba) seserų arba giminaičių kitoje ES+ šalyje, atveju atliekami toliau nurodyti veiksmai.

Tarptautinės apsaugos prašymo pateikimas. Šiuo etapu gali būti nustatomi galimi šeiminių santykių požymiai.

Informacijos teikimas ir asmeninis pokalbis. Šiuo etapu vaikas informuojamas ir toliau nagrinėjami požymiai.

Atitinkamos informacijos ir dokumentų rinkimas. Visa turima informacija apie vaiko šeiminius santykius renkama ir pateikiama Dublino padaliniui. Jei jis įžvelgia požymių, kad už prašymo nagrinėjimą yra atsakinga kita ES+ šalis (B šalis), B šalies Dublino padalinys išnagrinės bylą ir peržiūrės, ar tenkinamos sąlygos prašyti, kad B šalis perimtų vaiko tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą savo žinion.

Prašymo siuntimas. A valstybė narė (kurioje yra vaikas) išsiųs prašymą perimti savo žinion šaliai, kurioje yra šeimos narys, brolis ir (arba) sesuo arba giminaitis (B valstybė narė).

Atsakymo gavimas. Prašymo priėmimas. Jei prašymas buvo priimtas, vaikui pranešama, kad tarptautinės apsaugos prašymą nagrinės B valstybė narė. Jei vaikas nenori vykti į kitą šalį, galima pateikti skundą. Jei skundas nepateikiamas, organizuojamas perdavimas į B valstybę narę.

Atsakymo gavimas. Prašymo atmetimas. B valstybė narė atmeta A valstybės narės prašymą. Jei prašymas atmetamas, A valstybė narė gali prašyti B valstybę narę atvežti išnagrinėti pakartotinai.

Veiksmingos teisės gynimo priemonės. Jei prašymas buvo atmestas, kai kuriais atvejais vaikas gali pateikti skundą dėl to, kad B valstybė narė atmetė prašymą.

Jei B valstybė narė neprisiima atsakomybės arba skundas netenkinamas, vaiko byla bus perduota nacionalinei valdžios institucijai ir bus nagrinėjama A valstybėje narėje.

Šie etapai išsamiau aprašyti [1.5–1.11](#) skirsniuose.

Siekiant užtikrinti greitą ir veiksmingą prieglobsčio suteikimo procedūrą, Reglamente „Dublinas III“ nustatyti griežti kriterijų taikymo terminai. Jei ES+ šalis nesilaiko nustatyto termino, ji tampa atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą.

Reglamente „Dublinas III“ nustatyti terminai

Šeimos susijungimo prašymų atvejais Dublino padalinys turi išsiųsti prašymą per tris mėnesius nuo prašymo pateikimo dienos. Jei per šį laikotarpį prašymas neišsiunčiamas, atsakinga tampa prašymo neišsiuntusi šalis. Prašoma šalis turi atsakyti į prašymą dėl nelydimo vaiko per du mėnesius nuo prašymo gavimo dienos.

Bendra taisyklė visiems prašytojams, įskaitant suaugusius asmenis, kuriems taikoma Dublino procedūra, yra tokia. Jei prašoma šalis per šį laikotarpį į prašymą neatsako, ji tampa atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą. Gavus sutikimą, prašytojas turėtų būti perduotas atsakingai šaliai per šešis mėnesius. Jei prašytojas pasislėpė, jo perdavimo terminas gali būti pratęstas iki 18 mėnesių. Jei prašytojas per šį laikotarpį neperduodamas, atsakinga šalimi taps jo neperdavusi ES+ šalis.

Nelydimiems vaikams taikomos specialios garantijos. Praleidus terminą negalima automatiškai perkelti atsakomybės arba nutraukti procedūros. Panašiai, jei vaiko apgyvendinimo procedūra užtrunka ilgiau ir neįmanoma laikytis terminų, tai neturėtų būti kliūtis perduoti nelydimą vaiką į atsakingą valstybę narę.

- Dublino padalinys jums ir nelydimam vaikui galės pranešti, kokie terminai taikomi konkretaus prašytojo atveju.

Jūsų, kaip globėjo, vaidmuo

Jūsų pagrindinis vaidmuo, susijęs su terminais, bus padėti vaikui ir užtikrinti, kad būtų laikomasi terminų ir, jei reikia, byloms būtų teikiama pirmenybė. Turėtumėte padėti vaikui ir valdžios institucijoms rinkti dokumentus ir kitą būtiną informaciją. Kad tai padarytumėte, turite gerai žinoti kiekvieno etapo terminus. Be to, turėsite užtikrinti, kad atitinkamos institucijos laikytųsi terminų, nustatytų užduotims, už kurias jos yra atsakingos.

Svarbu, kad jūs, kaip vaiko globėjas, pasirūpintumėte, jog vaikas suprastų, kad procedūrai reikia laiko ir iš pat pradžių neįmanoma numatyti tikslios jos trukmės. Jeigu negavote aiškių nurodymų ir Dublino padalinys tinkamai neatnaujino informacijos, turėtumėte reguliariai kreiptis į Dublino padalinį, kad byla būtų toliau nagrinėjama ir kad galėtumėte informuoti vaiką.

1.5. Prašymo pateikimas. Dublino procedūros rodiklių nustatymas

Pateikus tarptautinės apsaugos prašymą ir iš prašytojo surinkus pagrindinę informaciją, byla gali būti identifikuojama kaip galima Dublino byla.

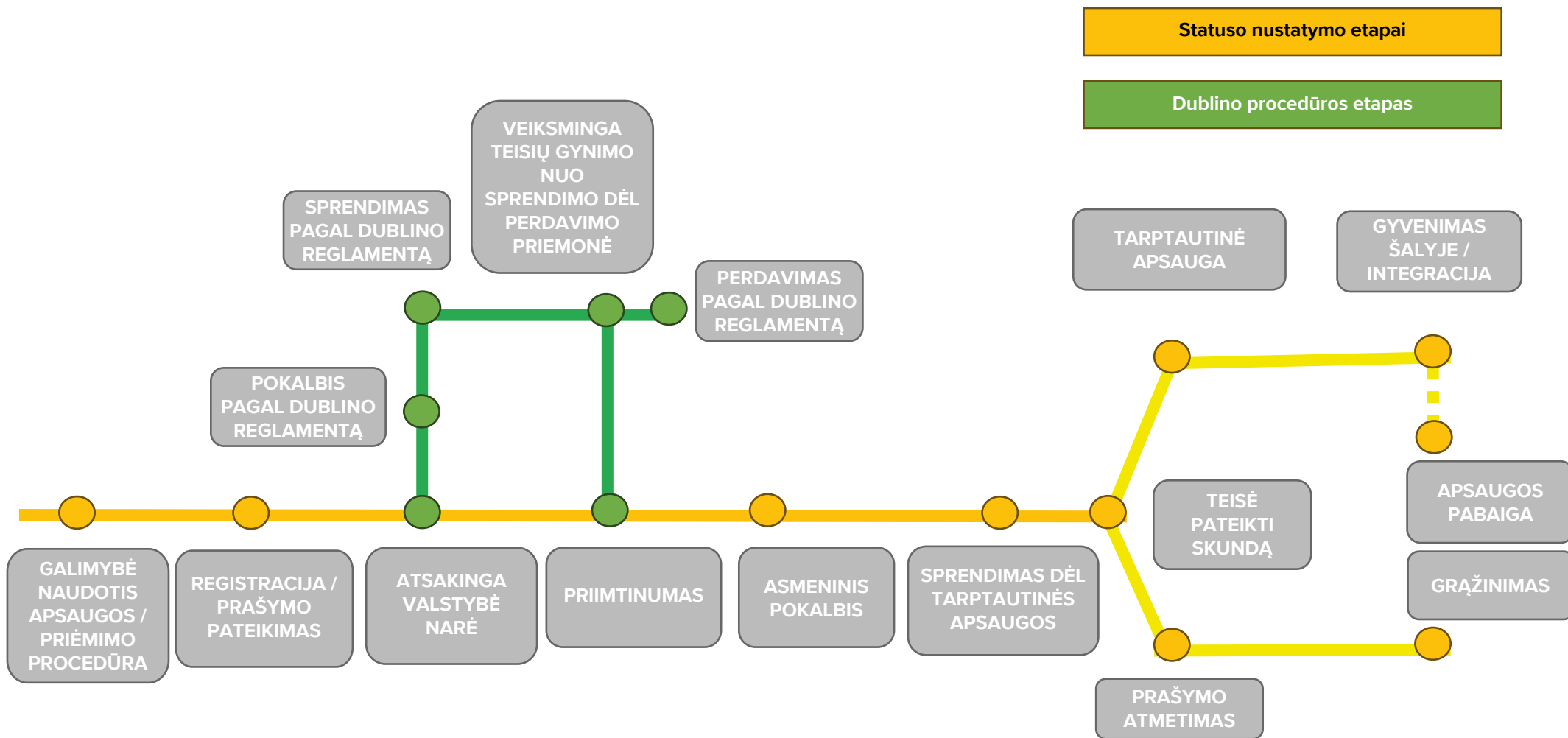
Pavyzdžiui, jei vaikas paminėjo šeimos narių, brolių ir (arba) seserų arba giminaičių buvimą ES+ šalyse, byla perduodama Dublino padaliniui. Perdavus bylą Dublino padaliniui, prieglobsčio procedūra sustabdoma, kol bus priimtas sprendimas dėl atsakingos ES+ šalies. Tai reiškia, kad nelydimų vaikų tarptautinės apsaugos prašymas negali būti išnagrinėtas ir sprendimas pirmąją instanciją negali būti priimtas, kol nebaigta Dublino procedūra ir nenustatyta atsakinga ES+ šalis. Tačiau kai kuriose šalyse prieglobsčio procedūra nėra automatiškai sustabdoma Dublino procedūros metu. Imkitės iniciatyvos ir pasiteiraukite, ar prieglobsčio procedūra sustabdyta, ar ne, kad prieglobsčio byla nebūtų išnagrinėta ir sprendimas dėl pirmosios instancijos nebūtų priimtas prieš vykdant Dublino procedūrą.

2 paveiksle pavaizduoti prieglobsčio procedūros etapai, pažymėti žalia linija, kaip reglamentuojama Direktyvoje 2013/32/ES, ir jų ryšys su Dublino procedūra. Norėdami sužinoti daugiau apie prieglobsčio procedūrą, žr. EUAA, FRA, [Practical Tool for Guardians – The asylum procedure](#) (Praktinė priemonė globėjams. Prieglobsčio procedūra), 2023 m. spalio mėn.

2 paveikslas. Dublino procedūra, įtraukta į prieglobsčio procedūrą

Galimą Dublino bylą perdavus Dublino padaliniui, Dublino padalinys pirmiausia išanalizuos į bylą įtrauktus įrodymus ir informaciją, kad nustatytų, ar bylai iš tikrųjų gali būti taikoma Dublino procedūra. Jei taip, Dublino padalinys atliks tolesnį vertinimą ir rinks daugiau informacijos, kad pradėtų Dublino procedūrą.

Jūsų, kaip globėjo, vaidmuo

Pirmajame prieglobsčio proceso etape, kai pateikiamas prašymas, renkama informacija apie vaiko tapatybę. Ši informacija paprastai apima asmens duomenis, įskaitant asmens amžių. Jei vaikas yra 14 metų amžiaus ar vyresnis, bus paimti jo pirštų atspaudai, kurie bus saugomi sistemos EURODAC duomenų bazėje. Svarbu, kad vaikas būtų informuotas apie pirštų atspaudų ėmimą ir apie tai, kaip bus naudojami su juo susiję duomenys.

Susiję EUAA, FRA leidiniai

EUAA, FRA, [Practical Tool for Guardians – The asylum procedure](#) (Praktinė priemonė globėjams. Prieglobsčio procedūra), 2023 m. spalio mėn., 2.3 skirsnis „Tarptautinės apsaugos prašymo pateikimas“.

FRA, [Teisė į informaciją: gairės institucijoms dėl pirštų atspaudų ėmimo sistemai EURODAC](#), 2020 m. sausio mėn., padeda pareigūnams ir valdžios institucijoms suprantamai ir lengvai prieinamu būdu informuoti prašytojus apie jų pirštų atspaudų tvarkymą sistemoje EURODAC.

Šiame etape Dublino procedūros tikslais jūsų, kaip globėjo, vaidmuo yra aptarti su vaiku visus jo šeiminius ryšius kitose šalyse. Jei vaikas praneša apie šeimos nario buvimą kitoje ES+ šalyje, tai bus laikoma Dublino procedūros rodikliu.

Dublino sistemos rodiklių pavyzdžiai nelydimų vaikų atvejais

Užregistravus asmens duomenis, kaip galimus Dublino sistemos rodiklius vaikų bylose galima pažymėti šiuos dalykus:

- asmuo yra nelydimas vaikas;
- institucijai pristatyti ar pateikti bet kokie dokumentai, iš kurių galima spręsti apie šeimos narių, giminaičių arba brolių ir (arba) seserų buvimą ES+ šalių teritorijoje, pavyzdžiui, šeimos dokumentai, šeimos nuotraukos ar genealoginis medis;
- vaikas nurodo ES+ šalių teritorijoje gyvenančius šeimos narius, giminaičius arba brolius ir (arba) seseris;
- yra informacijos apie ES+ šalių teritorijoje gyvenančius šeimos narius, brolius ir (arba) seseris arba giminaičius, pavyzdžiui, iš kitų šaltinių (pavyzdžiui, šeimos narys kreipiasi į valstybės narės instituciją arba šeimos paieškos organizacijos turi informacijos apie šeimos ryšius).

Sužinoję, kad yra Dublino sistemos rodiklių, turėtumėte nedelsdami informuoti atitinkamas institucijas, kad jos perduotų bylą išsamiai išnagrinėti Dublino sistemos institucijoms.

Praktinis patarimas. Kuo greičiau surinkite reikiamus dokumentus

Jei nustatėte Dublino sistemos rodiklius, pagal kuriuos būtų galima pradėti šeimos susijungimo procedūrą, turėtumėte nedelsdami pradėti rinkti atitinkamus dokumentus, kuriais bus grindžiama procedūra, kad būtų laikomasi griežtų Reglamente „Dublinas III“ nustatytų terminų. Atitinkamus dokumentus galima pradėti rinkti dar prieš pateikiant tarptautinės apsaugos prašymą. Iš tiesų, kai atitinkamos institucijos užregistruoja prašymą, prasideda terminas, per kurį institucijos gali išsiųsti prašymą perimti savo žinion kitai ES+ šaliai.

Jei dauguma dokumentų, ypač susijusių su šeiminiiais ryšiais, bus surinkta prieš pateikiant tarptautinės apsaugos prašymą, yra didesnė tikimybė, kad visi reikalingi dokumentai bus parengti per Reglamente „Dublinas III“ nustatytą terminą, per kurį valstybei narei, kurioje yra vaiko šeimos narys, brolis ir (arba) sesuo arba giminaitis, bus išsiųstas prašymas perimti savo žinion.

Galite imtis iniciatyvos ir susisiekti su vaiko šeimos nariu, broliu ir (arba) seserimi arba giminaičiu kitoje ES+ šalyje, galbūt savo veiksmus koordinuodami su tos kitos šalies socialinėmis tarnybomis. Jei vaikas nežino, kur yra jo šeimos narys, taip pat galite kreiptis į paieškos tarnybas, nevyriausybines organizacijas ar pilietinės visuomenės organizacijas, kurios gali padėti nustatyti vaiko šeimos nario buvimo vietą, arba galite paprašyti tai padaryti Dublino padalinį.

Šeimos ryšių atkūrimas

Tarptautinis Raudonojo Kryžiaus komitetas (TRKK) teikia nemokamą pagalbą ieškant dėl konfliktų, stichinių nelaimių ar migracijos dingusių šeimos narių.

Norėdami pateikti prašymą, apsilankykite TRKK tinklalapyje „Šeimos ryšių atkūrimas“ adresu <https://familylinks.icrc.org/home>.

1.6. Informacijos teikimas ir pokalbis

Asmeninis pokalbis, vykdomas siekiant laikytis Reglamento „Dublinas III“, ES+ šalyse gali būti organizuojamas skirtingai. Jį galima derinti su registracijos procesu ar asmeniniu pokalbiu. Kai kurios šalys gali surengti specialų pokalbį pagal Dublino reglamentą.

Pokalbio metu prašymus nagrinėjantis pareigūnas pateiks informaciją apie pokalbio tikslą ir Dublino procedūrą. Asmeninio pokalbio pagal Dublino reglamentą tikslas – nustatyti elementus, kurie gali padėti nustatyti, kurioje šalyje turėtų būti nagrinėjamas asmens prieglobsčio prašymas.

Susijęs EUAA leidinys apie Dublino procedūrą

Norėdami sužinoti daugiau apie informacijos teikimą vykdant Dublino procedūrą, žr. EASO, [Praktinės gairės dėl informacijos teikimo vykdant Dublino procedūrą](#), 2021 m. gruodžio mėn. Neatsiejama pačios procedūros dalis – teikti informaciją apie Dublino procedūrą tarptautinės apsaugos prašytojams. Šios praktinės gairės buvo parengtos siekiant padėti visiems pareigūnams, kurių užduotis – veiksmingai teikti tokią informaciją.

Nelydimų vaikų atveju šio pokalbio tikslas bus nustatyti ES+ šalių teritorijoje esančius šeimos narius, brolius ir (arba) seseris arba giminaičius.

Pokalbyje bus aptariami tokie klausimai:

- vaiko amžius;
- ar vaikas yra nelydimas;
- informacija, susijusi su vaiko šeimos narių, brolių ir (arba) seserų arba giminaičių buvimu kitose valstybėse narėse;
- šeimos narių, brolių, seserų ir (arba) giminaičių asmens duomenys;
- kaip vaikas ir šeimos nariai, broliai ir (arba) seserys arba giminaičiai yra susiję;
- kiti duomenys apie šeimos narius, brolius ir (arba) seseris arba giminaičius, susiję su jų dabartiniu būstu (pvz., kontaktiniai duomenys);
- vaiko ir šeimos narių, brolių ir (arba) seserų arba giminaičių santykių pobūdis kilmės šalyje;
- šeimos narių, brolių ir (arba) seserų arba giminaičių gyventojų statusas kitose valstybėse narėse;
- aplinkybės, kuriomis jie buvo atskirti;
- informacija apie vaiko ryšius su kitais šeimos nariais, broliais ir (arba) seserimis ir giminaičiais, ypač nuo tada, kai jie buvo atskirti;
- vaiko nuomonė, susijusi su šeimos susijungimu (t. y. su kuo jis norėtų susijungti).

Dokumentus apie šeimos ryšius ir ES+ šalyje esančius vaiko šeimos narius, brolius ir (arba) seseris arba giminaičius Dublino padaliniui reikėtų pateikti kuo greičiau. Pokalbį vedantis pareigūnas turėtų paaiškinti, kaip, kokia forma, kur ir iki kurios datos pateikti šiuos dokumentus. Apskritai, kuo greičiau gaunami dokumentai, tuo greičiau galima nagrinėti bylą.

Susijęs EUAA leidinys apie Dublino procedūrą ir asmeninį pokalbį

EASO, [Praktinės gairės. Asmeninis pokalbis](#), 2014 m. gruodžio mėn.

Norėdami sužinoti daugiau apie asmeninį pokalbį vykdamą Dublino procedūrą, žr. EASO, [Praktinis vadovas dėl reglamento „Dublinas III“: pokalbis ir įrodymų vertinimas](#), 2019 m. spalio mėn. Šis praktinis vadovas buvo parengtas siekiant padėti visiems pareigūnams, kuriems pavesta vykdyti pokalbius su prašytojais pagal Dublino procedūrą.

Jūsų, kaip globėjo, vaidmuo

Įsitikinkite, kad žinote, kaip jūsų šalyje organizuojamas asmeninis pokalbis su vaiku ir kada bus užduodami klausimai, susiję su Dublino procedūra.

Turite užtikrinti, kad vaikas suprastų pateiktą informaciją, kad jo nuomonė būtų išklaudyta ir kad jis galėtų pasidalyti informacija apie savo šeimos narius, brolius ir (arba) seseris bei giminaičius, gyvenančius ES+ šalyje. Jei yra Dublino sistemos rodiklių, taip pat turite užtikrinti, kad byla būtų perduota Dublino padaliniui ir būtų pradėta Dublino procedūra.

Turite padėti vaikui prieš pokalbį, per jį ir po jo.

Susiję EUAA, FRA leidiniai

Išsamią informaciją apie pagalbą vaikui asmeninio pokalbio metu rasite EUAA, FRA, [Practical Tool for Guardians – The asylum procedure](#) (Praktinė priemonė globėjams. Prieglobsčio procedūra), 2023 m. spalio mėn.

Kai kurie pagrindiniai aspektai, į kuriuos reikia atsižvelgti, aprašyti toliau.

Prieš pokalbį

Informuokite vaiką apie pokalbio detales ir padėkite jam pasirengti pokalbiui, suprasti, kokią informaciją gali būti naudinga pateikti (apie šeimos santykius ir t. t.), ir apibūdinkite praktinius pokalbio aspektus (kas dalyvaus pokalbyje, kur jis vyks, kiek laiko truks, kokių dokumentų reikės ir t. t.).

Pokalbio metu

Lydėkite vaiką ir pasirūpinkite, kad informacija būtų pateikta paprastai ir aiškiai. Jei reikia, padėkite vaikui suprasti. Užtikrinkite, kad jo nuomonė būtų išklaudyta ir įrašyta.

Užtikrinkite, kad pokalbio įrašas būtų tikslus.

Po pokalbio

Aptarkite su vaiku, kaip vyko pokalbis, kaip vaikas jautėsi ir ar yra kitos svarbios informacijos, kurios vaikas galbūt neatskleidė valdžios institucijoms, nes nesijautė patogiai ar saugiai. Jei tai susiję su procedūra ir vaikui sutikus, praneškite apie tokią informaciją valdžios institucijoms.

Pastaba dėl vaiko amžiaus ir amžiaus nustatymo

Paprastai amžius nustatomas prieš pradedant Dublino procedūrą. EUAA amžiaus nustatymo gaires galima rasti šiuose leidiniuose:

- EUAA, [All you need to know about age assessment](#) (Viskas, ką turite žinoti nustatant amžių), 2022 m. sausis.
- EASO, [Age assessment practices in EU+ countries: updated findings](#) (Atnaujintos išvados dėl amžiaus vertinimo praktikos ES+ šalyse), 2021 m. liepa.
- EASO, [Praktinis amžiaus nustatymo vadovas. Antras leidimas](#), 2018 m. rugsėjo mėn.

Europos Taryba parengė žmogaus teisių principus dėl amžiaus nustatymo. Žr. naujienų pranešimą [Amžiaus nustatymas migracijos kontekste. Nauja Ministrų Komiteto rekomendacija](#), 2022 m. gruodžio 14 d., ir visą rekomendaciją ⁽¹⁴⁾.

Dublino procedūros metu amžius turėtų būti nustatomas tik tada, kai kyla rimtų abejonių, ar prašytojas yra jaunesnis, ar vyresnis nei 18 metų, pavyzdžiui, remiantis iš kitos ES+ šalies gauta informacija.

Taip gali nutikti tais atvejais, kai nėra jokių dokumentų apie asmens amžių, o vienintelė informacija apie jo amžių grindžiama nenuosekliais arba prieštarais teiginiais. Tokiais atvejais, siekiant išsiaiškinti abejones, prašoma ES+ šalis gali paprašyti prašančiosios šalies atlikti amžiaus nustatymą. Gavus amžiaus nustatymo rezultatus, jais reikėtų pasidalyti su kita šalimi.

Amžiaus nustatymo taisyklės ir principai prieglobsčio procedūrų metu taikomi ir nustatant amžių Dublino procedūros metu.

1.7. Atitinkamos informacijos ir dokumentų rinkimas

Turint reikiamą informaciją ir visus patvirtinamuosius dokumentus, procedūra bus greitesnė, nes tai padės Dublino padaliniui vykdyti Dublino procedūrą.

Dublino padaliniui reikės toliau pateiktos informacijos, kad jis galėtų išsiųsti kitai ES+ šaliai prašymą perimti savo žinion ir sujungti vaiką su šeimos nariu arba giminaičiu.

⁽¹⁴⁾ Ministrų Komiteto [rekomendacija Nr. CM/Rec\(2022\)22](#) valstybėms narėms dėl žmogaus teisių principų ir amžiaus nustatymo migracijos kontekste gairių (priėmė Ministrų Komitetas 2022 m. gruodžio 14 d. 1452-ajame ministrų pavaduotojų posėdyje), 2022 m. gruodžio 14 d.

Jūsų, kaip globėjo, vaidmuo

Kaip globėjas tiesiogiai bendraujate su vaiku. Jūsų vaidmuo renkant atitinkamus dokumentus ir informaciją yra labai svarbus. Galite imtis iniciatyvos ir susisiekti su vaiko šeimos nariu, broliu ir (arba) seserimi arba giminaičiu kitoje ES+ šalyje, galbūt savo veiksmus koordinuodami su tos kitos šalies socialinėmis tarnybomis. Jei vaikas nežino, kur yra jo šeimos narys, taip pat galite kreiptis į paieškos tarnybas, nevyriausybines organizacijas ar pilietinės visuomenės organizacijas, kurios gali padėti nustatyti vaiko šeimos nario buvimo vietą, arba galite paprašyti tai padaryti Dublino padalinį.

Vaikams neretai gali kelti nerimą mintis, kad jie taps „našta“ savo giminaičiams, kurie turės jais rūpintis; dėl to kartais jie gali neatskleisti valdžios institucijai, kad jų šeimos narys, brolis ir (arba) sesuo arba giminaitis yra kitoje šalyje. Todėl svarbu įtikinti vaikus ir jų giminaičius, kad ES+ šalys yra atsakingos už tai, kad visiems tarptautinės apsaugos prašytojams būtų sudarytos materialinės priėmimo sąlygos.

Praktiniai patarimai

- Rinkite informaciją ir dokumentus apie šeimos ryšius.
- Aptarkite su vaiku, kokia informacija turima apie šeimos nario, brolio ir (arba) sesers arba giminaičio buvimą ES+ šalyse. Užtikrinkite, kad vaikas galėtų išsakyti savo nuomonę dėl susijungimo su šeimos nariu, broliu ir (arba) seserimi arba giminaičiu.
- Padėkite vaikui išreikšti norą susijungti, ypač tais atvejais, kai ES+ šalyse yra keli šeimos nariai, giminaičiai arba broliai ir (arba) seserys. Jei vaikas turi kokių nors dokumentų, įrodančių šeimos ryšius, užtikrinkite, kad jie būtų pateikti Dublino padaliniui. Kai kuriais atvejais reikės kitoje šalyje gyvenančio šeimos nario, giminaičio arba brolio ir (arba) sesers dokumentų, pavyzdžiui, teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento ar asmens tapatybės kortelės kopijos. Pabandykite susisiekti su šeimos nariu ir paprašyti, kad jis pateiktų šiuos dokumentus.
- Dublino padaliniui pateikite vaiko šeimos nario arba giminaičio kontaktinius duomenis. Šia informacija prašančiosios šalies Dublino padalinys pasidalins su prašomos šalies Dublino padaliniu ir paspartins šeimos paiešką bei tyrimą.

1.8. Prašymo siuntimas kitai ES+ šaliai

Kaip aprašyta [1.4 skyriuje „Etapai ir terminai“](#), Dublino padalinys turi ne daugiau kaip tris mėnesius nuo prašymo pateikimo surinkti reikiamą informaciją ir išsiųsti prašymą. Jei jis mano, kad už prašymo nagrinėjimą atsakinga kita šalis, jis pateikia prašymą perimti savo žinion šaliai, kurioje yra vaiko šeimos narys. Prašoma šalis turi atsakyti į prašymą per du mėnesius.

Prašoma ES+ šalis tikrina gautą informaciją, palygina ją su savo duomenų bazėje esančia informacija ir prireikus renka papildomą informaciją. Pavyzdžiui, prašoma šalis gali surengti pokalbį su nelydimo vaiko šeimos nariu arba giminaičiu. Atlikusi vertinimą, prašoma šalis išsiųs atsakymą prašančiajai ES+ šaliai, kuriame pritaris prašymui perimti tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą savo žinion arba jį atmes.

Jūsų, kaip globėjo, vaidmuo

Atsakymo ir Dublino procedūros rezultatų laukimas vaikui gali kelti nerimą. Juos gali slėgti nežinomybė, nerimas ir stresas. Laukdami rezultatų juos palaikykite – suteikite jiems informacijos, būkite supratingi ir išklausykite. Svarbu, kad jie jaustųsi emociškai užtikrinti ir stabiliai. Štai keletas pasiūlymų.

- **Bendraukite atvirai.** Susėskite su vaiku ir pasikalbėkite apie jo jausmus, rūpesčius ir viltis. Užtikrinkite, kad esate pasirengę suteikti paramą viso laukimo proceso metu.
- **Suteikite rutinos pojūtį.** Pasiūlykite vaikui nustatyti dienos režimą, taip pat reguliarią veiklą, pavyzdžiui, valgymą, mokymąsi, poilsį ir socialinę veiklą. Tai gali sukurti stabilumo jausmą ir atitraukti vaiko dėmesį nuo slegiančio laukimo.
- **Skatinkite saviraišką.** Sudarykite sąlygas vaikui išreikšti savo emocijas įvairiais kūrybiniais būdais, pavyzdžiui, piešiant, rašant ar pasakojant istorijas. Tai gali padėti jiems išreikšti jausmus ir sumažinti stresą.
- **Išlikite pozityvūs.** Būkite optimistiški ir suteikite vaikui vilties. Sutelkite dėmesį į padarytą pažangą, o ne į netikrumą.
- **Užsiimkite stresą mažinančia veikla.** Skatinkite vaiką užsiimti jam patinkančia veikla, pavyzdžiui, sportu, mėgstamais dalykais ar leisti laiką su draugais. Ši veikla gali padėti atitraukti jo dėmesį nuo laukimo proceso ir sumažinti stresą.
- **Kreipkitės pagalbos į specialistus.** Jei laukimo laikotarpis vaikui kelia pernelyg didelį stresą, apsvarstykite galimybę pasitelkti psichikos sveikatos specialistus. Jie gali suteikti papildomą paramą ir gaires, kad padėtų vaikui įveikti nerimą.

Atminkite, kad per visą šį procesą labai svarbu būti kantriems, suprasti ir empatiškai atsižvelgti į vaiko emocinę būklę.

Taip pat turėtumėte palaikyti ryšį su Dublino padaliniu, siekdami užtikrinti, kad nebūtų praleisti jokie svarbūs terminai ir byla būtų nagrinėjama pirmumo tvarka, atsižvelgiant į nelydimų vaikų pažeidžiamumą.

1.9. Atsakymo gavimas. Prašymo priėmimas

Gavus atsakymą iš prašomos ES+ šalies, apie tai bus pranešta globėjui ir vaikui. Jei atsakymas teigiamas, tai reiškia, kad šalis prisiėmė atsakomybę nagrinėti vaiko tarptautinės apsaugos prašymą. Tokiu atveju globėjui ir (arba) vaikui bus pranešta apie sprendimą, kad jis bus perduotas į šalį, atsakingą už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą. Bus pradėta ruošti perdavimui.

Pranešimas apie sprendimą dėl perdavimo

Gavusi teigiamą atsakymą į prašymą, vadinamą atsakomybės prisiėmimu, prašančioji ES+ šalis parengia sprendimą perduoti vaiką atsakingai šaliai.

Vaikas turi būti informuotas apie sprendimą dėl perdavimo ir turėti galimybę pasinaudoti veiksminga teisių gynimo priemone – apskųsti sprendimą arba prašyti jį peržiūrėti.

ES+ šalis turėtų perduoti vaiką atsakingai šaliai kuo greičiau ir bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo tiesioginio ar netiesioginio prašymo priėmimo dienos.

Jei vaikas pateikia skundą dėl perdavimo sprendimo, perdavimo terminą teismas gali sustabdyti, kol bus priimtas galutinis sprendimas dėl skundo. Kai priimamas sprendimas dėl skundo ir sprendimas dėl perdavimo vykdytinas, perdavimo terminas yra 6 mėnesiai nuo tos dienos, kai sprendimas dėl skundo tapo galutinis.

Susijusios EUAA priemonės dėl asmenų perdavimo ir informacijos teikimo pagal Dublino reglamentą

Norėdami daugiau sužinoti apie asmenų perdavimą pagal Dublino reglamentą, žr. EUAA, [Recommendations on Dublin transfers](#) (Rekomendacijos dėl perdavimo pagal Dublino reglamentą), 2023 m. balandis. Norėdami sužinoti apie tai, kokia informacija bus pateikta vaikui, pranešus apie sprendimą dėl perdavimo ir apie perdavimą, apsilankykite EUAA, portale „Let’s Speak Asylum“, 2023 m. liepos mėn., tinklalapis [Dublin procedure](#) (Dublino procedūra).

Jūsų, kaip globėjo, vaidmuo

Jūsų, kaip globėjo, vaidmuo – užtikrinti, kad vaikas suprastų procedūrą ir laukdamas perdavimo jaustųsi saugiai ir patogiai. Gali būti, kad pranešimo metu perdavimo data bus nežinoma. Tokiu atveju turėtumėte pasiteirauti atitinkamos institucijos apie kelionės datą.

Kai vaikui pranešama apie sprendimą dėl perdavimo, įsitikinkite, kad jis supranta informaciją ir žino, ko tikėtis dėl transporto priemonės ir bet kokių ankstesnių veiksmų, pavyzdžiui, sveikatos patikrinimo. Tam tikrais atvejais prieš perdavimą būtina atlikti sveikatos patikrinimą, kad asmuo galėtų keliauti. Jei prašytojas turi sveikatos problemų, atsakingai ES+ šaliai turėtų būti pateikta medicininė informacija, kad asmuo galėtų tęsti gydymą kitoje šalyje. Šiuo tikslu būtinas asmens (arba globėjo) sutikimas.

Perdavimas atsakingai ES+ šaliai

Nelydimi vaikai perduodami į atsakingą šalį, kai juos lydi bent vienas asmuo. Kai kuriose šalyse globėjai gali lydėti vaiką, kai jis perduodamas į atsakingą šalį. Jei jūsų šalyje tai leidžiama, būtinai lydėkite vaiką, kad kelionės metu jis jaustųsi saugus.

Jei perdavimo metu jums neleidžiama lydėti vaiko, jūsų buvimas vis tiek galėtų nuraminti vaiką prieš išvykimą. Būtinai dalyvaukite jam išvykstant.

Turėtumėte susisiekti su priimančiojoje šalyje esančiu šeimos nariu, broliu ir (arba) seserimi, giminaičiu arba globos įstaiga, kad palengvintumėte sklandų vaiko atvykimą ir priėmimą. Jūsų vaidmuo užmezgant tokį ryšį yra labai svarbus.

Atsakingos šalies Dublino padaliniai gali neturėti galimybės gauti informacijos apie tai, kur vaikas bus apgyvendintas po atvykimo, nes už tai gali būti atsakingos priėmimo arba socialinės paramos įstaigos.

Būtinai derinkite veiksmus su globos įstaigomis dėl sklandaus vaiko priėmimo ir sutikimo. Vaikui sutikus, priimančiosioms institucijoms turėtumėte pateikti kuo daugiau informacijos.

Svarbu paaiškinti, kad pagal Dublino procedūrą atsakomybė už vaiką perduodama iš vienos šalies kitai ES+ šaliai, o ne tiesiogiai giminaičiui ar šeimos nariui. Praktiškai tai reiškia, kad paprastai iš pradžių vaikas gali būti apgyvendintas priėmimo centre, kol priimančiosios ES+ šalies socialinės tarnybos įvertins, ar ir kada vaikas gali būti perkeltas į giminaičio būstą. Pasistenkite pasiteirauti apie numatomą vaiko apgyvendinimo datą, pavyzdžiui, ar vaikas po atvykimo galės likti su šeimos nariu, broliu ir (arba) seserimi arba giminaičiu, ar bus apgyvendintas priėmimo centre. Jei žinosite šią informaciją iš anksto, tai padės nuolat informuoti vaiką.

Praktinis patarimas dėl perdavimo

- Įsitinkinkite, kad vaikas supranta, kas jo laukia, ir kad jis jaučiasi saugus.
- Įsitinkinkite, kad abiejų šalių institucijos žino apie bet kokius neatidėliotinus vaiko sveikatos priežiūros poreikius, susijusius su perdavimu. Bendravimas su abiejų šalių valdžios institucijomis dėl bet kokių neatidėliotinių vaiko sveikatos priežiūros poreikių yra labai svarbus vaiko gerovei perdavimo metu.
- Jei įmanoma, pasistenkite vaiką lydėti į atsakingą šalį.
- Prieš atvykstant vaikui, pabandykite susisiekti su vaiko šeimos nariu, giminaičiu, broliu ir (arba) seserimi arba globėju atsakingoje šalyje.
- Pasiteiraukite apie numatomą vaiko atvykimą ir apgyvendinimą. Kad perdavimo procesas vyktų kuo sklandžiau, svarbu rūpintis vaiko lūkesčiais ir įsitikinti, kad jis supranta, kas jo laukia. Gavus informaciją apie numatomą vaiko atvykimą ir apgyvendinimą, bus lengviau rūpintis jo lūkesčiais ir užtikrinti, kad būtų imtasi tinkamų priemonių.

1.10. Atsakymo gavimas. Prašymo atmetimas

Prašoma ES+ šalis taip pat gali pateikti neigiamą atsakymą. Remdamasis atsakymo turiniu, Dublino padalinys gali nuspręsti, ar būtina arba įmanoma siųsti pakartotinio nagrinėjimo prašymą. Jei atsakymo kopijos negaunate, galite paprašyti Dublino padalinio ją jums pateikti pagal šalies nacionalinę praktiką ar taisykles.

Pateikus pakartotinio nagrinėjimo prašymą, prašoma ES+ šalis gali jį priimti arba atmesti. Jei prašymas atmetamas, yra galimybė pateikti skundą. Svarbu pažymėti, kad ne visais atvejais gali būti įmanoma pateikti skundą (žr. toliau). Jei skundo pateikti neįmanoma, byla bus perduota nagrinėti pagal nacionalinę procedūrą, todėl už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą bus atsakinga ES+ šalis, kurioje yra prašytojas.

1.11. Veiksmingos teisės gynimo priemonės

Prašytojas turi teisę naudotis veiksminga teisės gynimo nuo sprendimo dėl perdavimo priemone, kaip nustatyta Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnyje. Nelydimų vaikų atveju taip pat galima pasinaudoti veiksminga teisės gynimo priemone, jei prašymas perimti savo žinion buvo atmetas.

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) ⁽¹⁵⁾ padarė išvadą, kad Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalis

reikalauja, kad valstybė narė, kuriai pateiktas [Reglamento „Dublinas III“] 8 straipsnio 2 dalimi grindžiamas prašymas perimti savo žinion, privalo suteikti tarptautinės apsaugos prašančiam nelydimam nepilnamečiui, kaip jis suprantamas pagal [Reglamento „Dublinas III“] 2 straipsnio j punktą, galimybę pasinaudoti veiksminga teismine gynyba dėl sprendimo netenkinti tokio prašymo, tačiau neprivalo suteikti tokios teisės šio nepilnamečio giminaičiui, kaip jis suprantamas pagal [Reglamento „Dublinas III“] 2 straipsnio h punktą.

Todėl, kai prašymas perimti atsakomybę už nelydimą vaiką, turintį giminaičių kitoje ES+ šalyje (prašymas pagal Reglamento „Dublinas III“ 8 straipsnio 2 dalį), atmetamas, vaikas turi teisę pateikti skundą. Giminaitis neturi teisės pateikti skundo.

Praktiškai tai reiškia, kad vaikas turi pateikti skundą ES+ šalyje, kurioje jo nėra, t. y. šalyje, kuri atsisakė atsakomybės nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą ir kurioje yra jo giminaitis.

⁽¹⁵⁾ 2022 m. rugpjūčio 1 d. ESTT sprendimo byloje [I. S. / Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid](#), C-19/21, EU:C:2022:605, 55 punktas. Santrauka pateikiama [EUAA teismų praktikos duomenų bazėje](#).

Jūsų, kaip globėjo, vaidmuo

Jei jūs ir vaikas nuspręsite apskųsti atmestą prašymą perimti savo žinion, turėsite imtis iniciatyvos, nes skundas pateikiamas ES+ šalyje, kurioje yra giminaitis, o ne toje šalyje, kurioje yra vaikas. Dublino padalinys gali neturėti informacijos apie skundo pateikimo kitoje šalyje tvarką.

Europos globėjų tinklas

Europos globėjų tinklas – tai daugumoje valstybių narių globos srityje dirbančių organizacijų tinklas. Jos gali padėti jums užmegzti ryšius su globėjais, advokatais ar nevyriausybinėmis organizacijomis šalyje, kurioje reikia pateikti skundą. Jų kontaktinius duomenis galite rasti adresu www.egnetwork.eu.

Svarbu pažymėti, kad šis ESTT sprendimas priimtas tik byloje, susijusioje su vaiku, kuris turėjo giminaitį kitoje šalyje, ir tai buvo prašymas, grindžiamas Reglamento „Dublinas III“ 8 straipsnio 2 dalimi. Jei prašymas buvo pateiktas ne 8 straipsnio 2 dalyje nurodytu pagrindu ir buvo atmestas, turėtumėte pasitarti su teisininku, ar šalyje galima apskųsti sprendimą, ar ne.

Gavę atsakymą dėl prašymo atmetimo, kol jūs ir vaikas svarstote galimybes jį apskųsti arba skundo nagrinėjimo proceso metu, turėtumėte suteikti pasitikėjimo vaikui dėl proceso, terminų ir galimo poreikio gauti papildomos informacijos. Turėtumėte vaiką įspėti apie riziką, jei jis nuspręstų keliauti pas giminaičius savarankiškai arba naudodamasis pažįstamų ar neteisėtai žmones gabenančių asmenų pagalba.

Jei jūs ir vaikas nuspręsite neteikti skundo arba skundas nebus patenkintas, jūsų vaidmuo bus padėti vaikui prieglobsčio procedūros metu ir užtikrinti tinkamas priėmimo sąlygas šalyje, kurioje vaikas yra.

Susiję EUAA, FRA leidiniai

Išsamesnės informacijos apie konkrečius veiksmus, kurių reikia imtis vykstant prieglobsčio procedūrai, rasite EUAA, FRA, [Practical Tool for Guardians – The asylum procedure](#) (Praktinė priemonė globėjams. Prieglobsčio procedūra), 2023 m.

Praktiniai patarimai, kai prašymas atmetamas

Jei prašymas atmetamas, pasiteiraukite apie galimybes pateikti skundą ES+ šalyje, kuri atmetė prašymą. Pavyzdys:

- Kaip turėtų būti pateikiamas skundas?
- Kur reikėtų pateikti skundą?
- Kokie yra oficialūs skundo pateikimo reikalavimai?
- Iki kada galima pateikti skundą?

Atminkite, kad ESTT sprendimas šiuo klausimu buvo susijęs tik su byla pagal 8 straipsnio 2 dalį. Gali būti, kad skundą galima pateikti tik tuo atveju, jei prašymas buvo išsiųstas tuo pačiu teisiniu pagrindu, o galimybė pateikti skundą negali būti taikoma ir kitoms byloms.

Kiti pasiūlymai pateikiami toliau.

- Susipažinkite su konkrečiomis ES+ šalių, dalyvaujančių Dublino procedūroje, nacionalinėmis procedūromis ir teisės aktais. Taip galėsite suteikti vaikui tikslią informaciją apie jo teises ir skundo pateikimo galimybes.
- Sukurkite tinklą arba susisiekite su teisės specialistais, nevyriausybinėmis organizacijomis ar kitomis ES+ šalimis, kurioje yra giminaitis, organizacijomis, kurios gali suteikti rekomendacijų ir pagalbos teikiant skundą. Tai padės užtikrinti, kad vaikas galėtų pasinaudoti veiksmingomis teisės gynimo priemonėmis ir teisiniu atstovavimu.
- Ginkite vaiko interesus per visą apeliacinį procesą. Tai gali būti įrodymų rinkimas, paramos laiško rašymas arba bet kokios svarbios informacijos ir dokumentų, galinčių sustiprinti vaiko poziciją byloje, pateikimas.
- Reguliariai bendraukite su vaiku ir jo giminaičiais, kad jie būtų informuoti apie skundo būseną ir visus proceso atnaujinimus ar pokyčius. Teikite emocinę paramą ir nuraminkite, nes skundo nagrinėjimo procesas vaikui gali kelti stresą ir būti slegiantis.
- Sekite naujausią informaciją apie nacionalinių ir ES teisės aktų, susijusių su Dublino procedūra ir skundo nagrinėjimo procesais, pakeitimus. Taip galėsite pateikti pačią tikslesnę ir aktualiausią informaciją vaikui, jo šeimos nariui, broliui ir (arba) seseriai arba giminaičiui.
- Bendradarbiaukite su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, pavyzdžiui, Dublino padaliniu, teisiniais patarėjais ir vaikų apsaugos agentūromis, siekdami užtikrinti koordinuotą ir visapusišką požiūrį į skundo nagrinėjimo procesą. Reguliariai dalykitės informacija ir naujienomis, siekdami užtikrinti, kad visos šalys aktyviai dalyvautų ir siektų geriausio rezultato vaikui.
- Nepamirškite, kad jūsų vaidmuo – veikti vaiko interesais ir užtikrinti, kad jis gautų tinkamą apsaugą ir paramą visos Dublino procedūros metu, įskaitant prašymo atmetimo atvejus.

2. Perkėlimas ES ir jūsų, kaip globėjo, vaidmuo

Perkėlimu ES sudaromos sąlygos tvarkingai perduoti prašytojus iš ES+ šalies, kurioje gaunama daug tarptautinės apsaugos prašymų, į kitą ES+ šalį, kurioje nagrinėjami jų prašymai.

Perkėlimas ES yra savanoriško ES+ šalių solidarumo pavyzdys. Prašytojai gali būti perkeliami iš ES+ šalies, paprastai pirmosios atvykimo šalies, kuriai tenka nagrinėti daug prašymų, į kitą ES+ šalį, kuri sutinka juos priimti. Perkėlimo metu valstybės narės padeda viena kitai rasti ilgalaikį ir saugų sprendimą prašytojams.

Perkėlimas gali būti ypač veiksminga priemonė toms ES+ šalims, kurių priėmimo sistemos negali teikti specialios priežiūros nelydimiems vaikams dėl didelio ir greito bendro atvykstančių asmenų skaičiaus padidėjimo. Tai yra saugus ir teisėtas kelias šiai vaikų grupei, sumažina judėjimo riziką ir apsaugo vaikus nuo prekybos žmonėmis tinklų.

Perkėlimas ES šiuo metu grindžiamas savanoriškais ES+ šalių solidarumo susitarimais. Nėra konkretaus perkėlimo mechanizmo teisinio pagrindo, todėl procedūra grindžiama Reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 2 dalimi, kuri yra labiausiai su šiuo mechanizmu susijusi priemonė. Pagal Reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 2 dalį, ES+ šaliai leidžiama prisiimti atsakomybę už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, net jeigu ji nėra automatiškai už jį atsakinga. Todėl ši Reglamento „Dublinas III“ „humanitarinė išlyga“ yra tarptautinės apsaugos prašytojų perkėlimo ES teisinis pagrindas.

Pirmąjį perkėlimo ES procesą Europos Komisija pradėjo 2009 m. Nuo to laiko ES+ šalys dalyvavo keliuose skirtinguose perkėlimo ES veiksmuose. Kai kurie iš jų buvo privalomi ir Europos Vadovų Tarybos sprendimu buvo nustatyta ES+ šalių perkėlimo ES kvota. Kitose iniciatyvose daugiausia dėmesio skirta nelydimų vaikų arba pažeidžiamų grupių (įskaitant vaikus, turinčius sunkių sveikatos sutrikimų arba kitaip pažeidžiamus, kuriuos lydi jų šeimos nariai) perkėlimui, ir jas savanoriškai priėmė grupė ES+ šalių, siekdamas padėti kitoms ES+ šalims. Dauguma nelydimų vaikų buvo perkelti iš Graikijos, Italijos ir Maltos.

ES+ šalys, nusprendusios dalyvauti perkėlimo ES veiksmuose, nustato perkeliamų asmenų, kuriuos jos nori priimti, skaičių. Tai vadinama perkėlimo įsipareigojimu. Jos gali nuspręsti teikti pirmenybę suaugusiems arba šeimoms ir gali nepriimti nelydimų vaikų.

Kai nelydimi vaikai atitinka perkėlimo ES reikalavimus, perkėlimo procedūra turėtų apimti būtinas vaikų apsaugos priemones. Vaikai turi būti informuojami ir jiems turi būti teikiama globėjo parama bei turi būti atsižvelgiama į jų nuomonę ir pažiūras, atsižvelgiant į jų amžių ir brandą. Tačiau vaikas neturi teisės pasirinkti perkėlimo šalies, nes šis sprendimas priklauso nuo įvairių aplinkybių. 3 paveiksle pateikiamos FRA praktinės nelydimų vaikų apsaugos perkėlimo procese gairės.

3 paveikslas. Praktinės nelydimų vaikų apsaugos perkėlimo procese gairės

PRAKTINĖS NELYDIMŲ VAIKŲ APSAUGOS PERKĖLIMO PROCESSE GAIRĖS

Jūsų, kaip globėjo, vaidmuo

Jūsų, kaip globėjo, vaidmuo kiekviename perkėlimo proceso etape yra labai svarbus, visų pirma pradiname prašymo suteikti tarptautinę apsaugą teikimo etape, vertinant vaiko interesus, tiriant ir nustatant šeimos ryšius ir galiausiai duodant sutikimą dėl perkėlimo.

Perkėlimo procese yra keli svarbūs etapai, apie kuriuos turėtumėte žinoti, įskaitant toliau nurodytus.

- **Pirminis prašymas.** Kaip globėjas, turėtumėte padėti vaikui pateikti pirminį prašymą ir užtikrinti, kad būtų pateikti visi būtini dokumentai ir informacija.
- **Vaiko interesų vertinimas.** Turėtumėte padėti vaikui, kol valdžios institucijos arba jūs atliekate išsamų vaiko interesų vertinimą, atsižvelgdami į jo saugumą, gerovę ir konkrečius poreikius. Šis vertinimas padės nustatyti, ar perkėlimas yra tinkamiausias sprendimas vaikui.
- **Šeimos ryšių vertinimas.** Jei vaikas turi šeimos narių arba giminaičių kitose ES+ šalyse, turėtumėte įvertinti galimybę sujungti vaiką su šeima pagal Dublino procedūrą arba perkelti jį į kitą šalį, jei Dublino procedūra neįmanoma. Šį vertinimą reikės koordinuoti su atitinkamomis institucijomis ir agentūromis, dalyvaujančiomis šeimos narių paieškos ir susijungimo veikloje.
- **Sutikimas dėl perkėlimo.** Baigusis vaiko interesų ir šeimos ryšių vertinimui, turėsite duoti sutikimą dėl vaiko perkėlimo. Tam reikia atsižvelgti į vaiko nuomonę ir pageidavimus bei įvertinti priimančioje ES+ šalyje esančias priėmimo ir priežiūros galimybes. Atminkite, kad prašytojai gali nuspręsti atšaukti sutikimą bet kuriame etape, taip pat ir po pokalbio su priimančiąja ES+ šalimi. Turėtumėte pasiteirauti institucijų apie sutikimo atšaukimo tvarką ir tokio atšaukimo pasekmes bei tinkamai jas paaiškinti vaikui.
- **Ryšių palaikymas su valdžios institucijomis.** Per visą perkėlimo procesą turėtumėte palaikyti ryšius tarp vaiko ir visų atitinkamų institucijų. Tarp jų yra ir vaiko teisių apsaugos institucijos, kurios turėtų aktyviai dalyvauti perkėlimo procese, kad būtų užtikrintas vaiko saugumas ir gerovė. Jūsų vaidmuo – užtikrinti, kad visos dalyvaujančios suinteresuotosios šalys gintų ir gerbtų vaiko teises ir interesus.

Apskritai jūsų, kaip globėjo, vaidmuo perkėlimo procese yra labai svarbus ginant vaiko interesus, vertinant jo poreikius ir interesus bei užtikrinant sklandų perkėlimą į priimančią ES+ šalį.

Nelydimų vaikų perkėlimas yra procedūra, skirta tiems vaikams, kurie neturi teisės į šeimos susijungimą pagal Dublino procedūrą (žr. [1 skyrių „Dublino procedūra nelydimiems vaikams ir jūsų, kaip globėjo, vaidmuo“](#)). Kaip globėjas turėtumėte atkreipti į tai dėmesį ir įspėti valdžios institucijas, jei kyla pavojus, kad vaikas gali būti perkeltas į kitą ES+ šalį pagal perkėlimo mechanizmą, prieš tai neišnaudojus galimybės sujungti vaiką su šeima.

Praktinis patarimas. Galimi globėjo veiksmai, susiję su perkėlimu

- Padėkite vaikui ir lydėkite jį visuose svarbiuose perkėlimo etapuose, pvz., registruojant, nustatant amžių ir interesus bei vykdant pokalbius dėl saugumo.
- Įsitinkite, kad bet koks sprendimas perkelti vaiką būtų pagrįstas vertinimu, kuriuo patvirtinama, kad tai atitinka to konkretaus vaiko interesus.
- Pateikite informaciją arba įsitinkite, kad valdžios institucijos laiku ir įvairiuose perkėlimo proceso etapuose teiktų vaiko amžių atitinkančią informaciją, įskaitant informaciją apie perkėlimo procesą, priėmimo etapą ir gyvenimą ES+ šalyje, į kurią perkeliama.
- Svarbiais proceso etapais išklauykite vaiką ir atsižvelkite į jo nuomonę, įsitinkite, kad vaikas ir jūs, kaip globėjas, davėte visapusišką raštišką sutikimą dėl perkėlimo.
- Paprašykite teisinės pagalbos sau ir padėkite vaikui susisiekti su teisininku, kai to reikia.
- Perduokite reikiamą informaciją globėjui ir ES+ šalies, į kurią perkeliamas vaikas, valdžios institucijoms.

Susijęs FRA leidinys apie perkėlimą

FRA, [*Relocating Unaccompanied Children: Applying good practices to future schemes*](#) (Nelydimų vaikų perkėlimas. Gerosios praktikos taikymas būsimiems mechanizms), 2020 m. gegužės mėn.

3. Teisinės galimybės patekti į ES+ šalis ir jūsų, kaip globėjo, vaidmuo

Nelydimiems vaikams, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, gali būti leidžiama teisėtai atvykti į ES iš ES nepriklausančios valstybės, pavyzdžiui, prisijungti prie savo šeimos arba dėl saugos priežasčių. Kaip globėjas, galite dalyvauti tokiose procedūrose, kad būtų užtikrintas sklandus vaiko atvykimas.

Šiame skyriuje aprašomi pagrindiniai teisiniai nelydimų vaikų patekimo į ES būdai ir jūsų, kaip globėjo, vaidmuo. Jame aptariami persikėlimo ir papildomi būdai, įskaitant humanitarinį priėmimą ir šeimos susijungimą.

Susijęs FRA leidinys apie nelydimų vaikų grąžinimo procedūras

Nelydimiems vaikams gali būti suteikta galimybė teisėtai keliauti iš ES į trečiąją šalį, pavyzdžiui, siekiant susijungti su savo šeima kilmės šalyje arba trečiojoje šalyje. Taigi, kaip globėjas galite dalyvauti procedūrose, kurios susijusios su vaiko išvykimu į ES nepriklausančią šalį. Kadangi bendro pobūdžio aspektai, pavyzdžiui, susiję su vaiko interesais, tebėra aktualūs, jūsų vaidmuo priklausys nuo konkrečios nacionalinės padėties.

Daugiau informacijos apie tai, kaip užtikrinti pagrindines vaikų teises per grąžinimo procedūras, rasite FRA, [Returning unaccompanied children: fundamental rights considerations](#) (Nelydimų vaikų grąžinimas. Pagrindinių teisių aspektai), 2019 m. rugsėjo mėn.

3.1. Persikėlimas

Persikėlimas – tai procesas, leidžiantis pabėgėliams persikelti į kitą šalį ir įgyti teisinį statusą, kuris užtikrina tarptautinę apsaugą ir galiausiai nuolatinę gyvenamąją vietą.

Pabėgėlių perkėlimas yra tarptautinio solidarumo išraiška. ES programos dėl perkėlimo į ES grindžiamos nacionaliniais įsipareigojimais, atitinkančiais pabėgėlių, kuriuos valstybės narės įsipareigoja priimti, skaičių. Jų tikslas – valdyti pabėgėlių priėmimą pagal nuspėjamus terminus ir užtikrinti bendrus tinkamumo pagrindus, kartu atliekant griežtus saugumo patikrinimus⁽¹⁶⁾.

Perkėlimas yra vienas iš trijų ilgalaikių sprendimų pabėgėliams kartu su savanoriška repatriacija ir integracija į vietos bendruomenę. Prieš svarstant apie perkėlimą kaip tinkamiausią sprendimą, visapusiškai atsižvelgiama į savanorišką repatriaciją ir integraciją į vietos bendruomenę. Kandidatai į perkėlimą nustatomi remiantis įvertinta apsaugos rizika.

⁽¹⁶⁾ EUAA, [2023 m. prieglobsčio ataskaita](#), 2023 m.

ES kontekste perkėlimo į Europos Sąjungą programos yra savanoriškos programos, pagal kurias ES+ šalys teikia tarptautinę apsaugą pabėgėliams, kuriuos Jungtinių Tautų vyriausiasis pabėgėlių reikalų komisaro biuras (UNHCR) laiko atitinkančiais reikalavimus trečiojoje šalyje už ES ribų.

ES+ šalys įvertina perkėlimo poreikius ir gali perduoti pabėgėlį iš trečiosios šalies už ES ribų į savo teritoriją, suteikdamos saugų teisinį statusą ir paramą integracijai ⁽¹⁷⁾. Nukreipdamas pabėgėlius perkėlimui į ES, UNHCR pirmenybę teikia pažeidžiamose situacijose esantiems asmenims, pavyzdžiui, moterims, kurioms gresia pavojus, nelydimiems vaikams, kankinimus išgyvenusiems asmenims, asmenims, kuriems reikia teisinės ar fizinės apsaugos, taip pat asmenims, turintiems medicininių poreikių.

Pastaba dėl UNHCR požiūrio

UNHCR perkėlimą apibrėžia taip:

Perkėlimas – tai pabėgėlių atranka ir perdavimas iš valstybės, kurioje jie siekė gauti apsaugą, į trečiąją valstybę, kuri sutiko juos priimti kaip pabėgėlius ir suteikti jiems nuolatinio gyventojų statusą. Suteiktas statusas užtikrina apsaugą nuo išsiuntimo ir suteikia perkeltam pabėgėliui, jo šeimai ar išlaikytiniams panašias teises, kokias turi piliečiai. Perkėlimas taip pat suteikia galimybę ilgainiui tapti natūralizuotu persikėlimo šalies piliečiu ⁽¹⁸⁾.

Reglamento (ES) Nr. 2021/1147 (Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo reglamentas) 2 straipsnio 8 dalis

[...] trečiųjų valstybių piliečių arba asmenų be pilietybės, kuriems suteikta tarptautinė apsauga ir kurie turi galimybę pasinaudoti ilgalaikiu sprendimu pagal Sąjungos ir nacionalinę teisę, priėmimas, UNHCR nukreipus, iš trečiosios valstybės, į kurią jie buvo priversti persikelti, į valstybių narių teritoriją ⁽¹⁹⁾.

Kokia yra perkėlimo programų nauda?

- Priėmimas ir perkėlimas į saugią priimančiąją ES+ šalį.
- Suteikiama teisė likti priimančiojoje ES+ šalyje.
- Suteikiamos visos kitos teisės, panašios į tas, kurios suteikiamos tarptautinės apsaugos gavėjams.

⁽¹⁷⁾ EASO, 2020 m. prieglobsčio ataskaita, 2020 m., [7.14 skirsnis „Perkėlimo į ES ir humanitarinio priėmimo programos“](#).

⁽¹⁸⁾ UNHCR, [Integration Handbook](#) (Integracijos vadovas), 2023 m., skyrius „Kas yra perkėlimas“.

⁽¹⁹⁾ 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) 2021/1147](#), kuriuo įsteigiamas Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (OL L 251, 2021 7 15).

Kaip vykdomas perkėlimas į ES?

Perkėlimo į ES procesui vykdyti reikia, kad **UNHCR nustatytų pabėgėlio statusą** ir išduotų nukreipimą persikelti. UNHCR nustato, kuriems pabėgėliams gresia didžiausia didelės žalos rizika šalyje, kurioje jie įregistruoti, paprastai dėl grėsmių jų gyvybei, laisvei ar fiziniam saugumui arba kitų šiurkščių žmogaus teisių pažeidimų. Ši rizika vertinama reaguojant į konkrečius asmenų ir šeimų poreikius, tinkamai atsižvelgiant į vietos aplinkybes, teisinę ir fizinę apsaugą prieglobsčio šalyje, atitinkamų paslaugų prieinamumą, saugaus grįžimo į jų kilmės šalį perspektyvas ir šeimos vientisumo principą ⁽²⁰⁾.

Pabėgėlių nustatymas perkėlimo tikslais

Perkėlimo programos paprastai skirtos pabėgėliams, kuriems pirmojo prieglobsčio šalyse gresia didesnis pavojus, susijęs su apsauga. UNHCR yra atsakingas už tų pabėgėlių, kuriems turėtų būti teikiama pirmenybė svarstant jų perkėlimo klausimą, nustatymą pagal „Perkėlimo vadove“ nurodytas perkėlimo prašymų kategorijas ⁽²¹⁾.

Perkėlimo prašymų kategorijos

- Pabėgėliai, turintys teisinių ir (arba) fizinės apsaugos poreikių;
- smurtą ir (arba) kankinimus išgyvenę asmenys;
- pabėgėliai, kuriems reikalinga medicininė pagalba;
- moterys ir mergaitės, kurioms kyla pavojus;
- šeimos vientisumo atkūrimas ⁽²²⁾;
- vaikai ir paaugliai, kuriems kyla pavojus, atlikus interesų vertinimą;
- pabėgėliai, kuriems nėra numatomo alternatyvaus ilgalaikio sprendimo ⁽²³⁾.

Pabėgėlių, kuriems turėtų būti teikiama pirmenybė būti perkeltiems, nustatymas ir tolesnis atskirų atvejų vertinimas yra nuolatinis, aktyvus ir sistemingas procesas. Tam reikia išsamų

⁽²⁰⁾ UNHCR, [Resettlement Handbook](#) (Perkėlimo vadovas), 2023 m.

⁽²¹⁾ Ten pat.

⁽²²⁾ Šeimos ryšių atkūrimas susideda iš dviejų dalių: jis patenka į perkėlimo prašymų kategorijas ir pagal nacionalinius įstatymus yra atskiras vizų srautas. [UNHCR, Resettlement Handbook](#) (Perkėlimo vadove), 2023 m., ši kategorija pervadinta į „Šeimos vientisumo atkūrimas“, siekiant atskirti diskrecinių perkėlimo prašymų kategorijas nuo teisėmis grindžiamų nacionalinių šeimos susijungimo procedūrų. Išsamesnės informacijos ir rekomendacijų ieškokite 3 skyriuje. Vadove nustatytos perkėlimo prašymų kategorijos, kai, UNHCR nuomone, tikslinga siekti šeimos vientisumo pasitelkiant perkėlimo prašymų kategorijas, užuot nukreipus šeimą į nacionalines vizų išdavimo procedūras.

⁽²³⁾ FRA, [Legal entry channels to the EU for persons in need of international protection: A toolbox](#) (Teisėti įvažiavimo į ES kanalai asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga: priemonių rinkinys), 2015 m., p. 7.

žinių ir dokumentų apie pabėgėlių populiaciją, jų konkrečius poreikius ir pažeidžiamumą. Tam taip pat reikalingas UNHCR apsaugos darbuotojų, bendruomeninių apsaugos tarnybų, ilgalaikius sprendimus priimančių darbuotojų ir apsaugą vykdančių partnerių bendradarbiavimas, siekiant nustatyti ir įgyvendinti tinkamas atsakomąsias priemones ⁽²⁴⁾, įskaitant nukreipimą svarstyti perkėlimo klausimą.

Tai reiškia, kad vaikams, atvykstantiems pagal perkėlimo programas, jau buvo atliktas pažeidžiamumo vertinimas ir nustatyta, kas labiausiai atitinka jų interesus. Jums, kaip globėjui, turėtų būti kuo greičiau suteikta galimybė susipažinti su išsamia byla, kurioje būtų konkrečiai nurodyti konkretūs jų poreikiai, laikantis Bendrojo duomenų apsaugos reglamento ⁽²⁵⁾.

Kaip tvarkomos vaikų bylos perkėlimo atveju?

Vaikai ir paaugliai pabėgėliai turi teisę į ypatingą apsaugą ir pagalbą, nes jiems dažnai gresia didesnis prievartos, nepriežiūros, išnaudojimo, prekybos žmonėmis ir verbavimo į ginkluotas grupuotes pavojus. Be to, dėl perkėlimo vaikai ir paaugliai gali būti priversti priimti naujus vaidmenis ir pareigas, kad patenkintų savo ir savo šeimos apsaugos poreikius, o tai gali lemti išnaudojimą, prievartą ir žalingas įveikos strategijas. Vaikai ir paaugliai pabėgėliai gali turėti specifinių poreikių ir jiems gali kilti apsaugos pavojų, kurių negalima tinkamai pašalinti prieglobsčio šalyje, įskaitant pavojų, susijusį su psichikos sveikata, fizine sveikata ar negalia. Dėl lyties neatitikimo jaunuoliams taip pat gresia pavojus.

Nagrinėjant vaikų perkėlimo bylas, labai svarbu teikti pirmenybę vaikų saugumui, gerovei ir teisėms. Taikant holistinį ir į vaikus orientuotą požiūrį į vaikų perkėlimo bylas, galima sumažinti riziką ir iššūkius, su kuriais susiduria vaikai ir paaugliai pabėgėliai, ir padėti jiems atkurti savo gyvenimą saugioje ir palankioje aplinkoje.

3.2. Papildomi atvykimo į ES būdai, įskaitant humanitarinį priėmimą

Papildomi atvykimo į ES būdai – tai saugūs ir reglamentuoti pabėgėlių maršrutai, papildantys perkėlimą.

UNHCR papildomus atvykimo būdus apibūdina taip:

esami teisėto priėmimo būdai, pritaikyti asmenims, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, taip pat naujai sukurtos programos, kuriomis numatomas teisėtas buvimas trečiojoje šalyje, kai patenkinami tarptautinės apsaugos gavėjų poreikiai ⁽²⁶⁾.

⁽²⁴⁾ UNHCR JAV, [„Information on UNHCR resettlement – resettlement in the United States“](#) (Informacija apie UNHCR perkėlimą – perkėlimas Jungtinėse Amerikos Valstijose).

⁽²⁵⁾ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) 2016/679](#) dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (tekstas svarbus EEE).

⁽²⁶⁾ UNHCR, [UNHCR pagrindinis terminų žodynis](#).

Papildomi atvykimo būdai taikomi nepriklausomai nuo UNHCR rekomenduojamų perkėlimo programų. Tinkamumo reikalavimai, kuriuos turi atitikti gavėjai, kad galėtų pasinaudoti papildomais atvykimo būdais, nustatomi pagal kriterijus, kurie skiriasi nuo perkėlimo procese taikomų kriterijų, atsižvelgiant į tokius aspektus kaip išsilavinimas, darbo kvalifikacija ir šeimos sudėtis.

Papildomi atvykimo būdai yra aiškiai nustatyti asmenims, prašantiems tarptautinės apsaugos kaip apsaugos gavėjams, nors šie būdai gali ir nesuteikti savarankiškų ir ilgalaikių sprendimų. Teisė pasinaudoti papildomais atvykimo būdais taikoma ne tik tiems pabėgėliams, kurie yra oficialiai pripažinti pagal UNHCR įgaliojimus arba susijusių valstybės institucijų jurisdikciją. Jų statusas priimančiojoje ES+ šalyje gali skirtis.

Dažniausi papildomų atvykimo būdų ES+ šalyje pavyzdžiai:

- humanitarinio priėmimo programos ir humanitariniai koridoriai;
- šeimos rėmimo programos;
- darbo jėgos judumas;
- atvykimo būdai, susiję su švietimu ⁽²⁷⁾.

Šie vienas kitą papildantys atvykimo būdai gali būti derinami praktiškai. Pasiūlydama įvairius atvykimo būdus, ES+ šalis gali užtikrinti, kad būtų patenkinti skirtingų pabėgėlių grupių poreikiai. Tai ypač svarbu pažeidžiamiems asmenims, pavyzdžiui, nelydimiems vaikams, kuriems gali prireikti specialios paramos ir apsaugos priemonių ⁽²⁸⁾.

Vienas iš esamų papildomų atvykimo būdų yra humanitarinio priėmimo programos.

Humanitarinio priėmimo programos yra bendradarbiavimo iniciatyvos, kuriomis siekiama palengvinti asmenų, kuriems skubiai reikia tarptautinės apsaugos, perdavimą iš priimančiosios šalies į ES+ šalį, kurioje jie gali naudotis reikiamomis paramos ir saugumo priemonėmis savo gerovei ir teisėms apsaugoti.

Humanitarinio priėmimo programos – tai iniciatyvos, kuriomis siekiama suteikti galimybę priimti asmenis, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, nustatant jų tapatybę ir perduodant juos į šalį, kurioje jie galėtų naudotis tinkama apsauga. Tokios programos dažnai yra pagreitinanti procesai, skirti žmonėms, kuriems skubiai reikia pagalbos. Tai gali būti, pavyzdžiui, konfliktų ar kitų ekstremalių situacijų aukos. Humanitarinio priėmimo programos paprastai yra laikino pobūdžio ir yra skirtos skubiems humanitariniams poreikiams patenkinti. Priimtiems asmenims suteikiama galimybė atvykus prašyti tarptautinės apsaugos. Kitais atvejais pagal programas apsaugos statusas gali būti suteikiamas atvykus.

⁽²⁷⁾ Atvykimo būdai, susiję su švietimu, šioje priemonėje nėra aptariami kaip atskira tema. Jais gali pasinaudoti pabėgėliai, norintys valstybėje narėje įgyti aukštąjį išsilavinimą ar gauti profesinį mokymą. Tokiais atvykimo būdais pripažįstama švietimo svarba pabėgėlių integracijai ir ateities perspektyvoms.

⁽²⁸⁾ UNHCR, „[Complementary pathways for admission of refugees to third countries](#)“, (Papildomi pabėgėlių priėmimo trečiosiose šalyse būdai), 2019 m. balandis.

Humanitarinio priėmimo programų pavyzdžiai:

- humanitarinės priėmimo programos;
- humanitariniai koridoriai.

Humanitarinio priėmimo programos ⁽²⁹⁾

Humanitarinis priėmimas – trečiųjų valstybių piliečių arba asmenų be pilietybės priėmimas UNHCR, EUAA ar kitos atitinkamos (tarptautinės) organizacijos nukreipimu, jei jo prašo valstybė narė, iš trečiosios valstybės, į kurią jie buvo priverstinai perkelti, į valstybių narių teritoriją ⁽³⁰⁾. Tai yra papildomas atvykimo būdas, kuris papildo esamas perkėlimo programas ir šeimos susijungimo teises ir yra atskiras nuo jų, nors humanitarinio priėmimo programose gali būti keletas su tokiomis sistemomis susijusių bendrų elementų ar ypatybių ⁽³¹⁾.

Humanitarinio priėmimo programų tikslas – suteikti pabėgėliams galimybę saugiai ir teisėtai atvykti į šalį, pasirengusią juos priimti ir suteikti apsaugą.

Kadangi perkėlimo būdu užtikrinama apsauga yra ilgalaikis sprendimas, pagal humanitarinio priėmimo programas teikiama apsauga skiriasi. Tai apima iš pradžių trumpesnės trukmės pasirinkimo galimybės suteikimą, priimant asmenį ir suteikiant apsaugą konkrečiu laikotarpiu ir jį pratęsiant, bet nebūtinai numatant nuolatinį sprendimą.

Humanitariniai koridoriai

Humanitariniai koridoriai sukuriama nacionaliniu lygmeniu ir apima susitarimo memorandumus, kuriuos pasirašo pasiūlymą teikianti pilietinės visuomenės organizacija ir kompetentingos valdžios institucijos. Pirmą kartą jie buvo atidaryti 2016 m., kai Italija pradėjo vykdyti programą, skirtą priimti Sirijos pabėgėlius ir kitus Libane apgyvendintus pabėgėlius, kurie pabėgo nuo Sirijos pilietinio karo.

Humanitarinių koridorių tikslai:

- išvengti migrantų, bandančių pasiekti Europą jūra, žūties;
- sudaryti sąlygas pažeidžiamiems asmenims (vienišoms moterims, vaikams, ligoniams ir asmenims su negalia, vyresnio amžiaus asmenims ir t. t.) naudotis tarptautinės apsaugos sistema saugiai ir teisėtai atvykstant į Europą;

⁽²⁹⁾ Sąvoka „priėmimas“ apibrėžiama kaip „teisėtas užsieniečio įleidimas į valstybės teritoriją po imigracijos pareigūno patikrinimo ir leidimo“. Žr. terminą [Europos migracijos tinklo Prieglobsčio ir migracijos terminų žodynelyje](#).

⁽³⁰⁾ 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) 2021/1147](#), kuriuo įsteigiamas Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (OL L 251, 2021 7 15).

⁽³¹⁾ UNHCR Airija, [DUK: Humanitarinio priėmimo programa](#).

- kovoti su prekyautojų žmonėmis vykdomu išnaudojimu ir prekyba žmonėmis ⁽³²⁾.

Galimi humanitarinių koridorių naudos gavėjai yra:

- asmenys, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga;
- asmenys, esantys pažeidžiamoje padėtyje, kurios negalima išspręsti pirmojo prieglobsčio šalyje.

Šeimos, kalbos ir kultūriniai ryšiai su priimančiomis šalimis laikomi prioritetiniais kriterijais. Gavėjai nustatomi ir atrenkami pabėgėlių kilmės šalyse arba tranzito šalyse. Tikslas – nustatyti pabėgėlius, kurie gali prisijungti prie humanitarinių koridorių ir pasinaudoti tarptautine apsauga pagal ES teisės aktus.

3.3. Šeimos susijungimo procedūros

Šeimos susijungimas leidžia ne ES piliečiams savo artimus šeimos narius atsivežti į ES+ šalį, kurioje jie teisėtai gyvena.

Pagal ES teisę, šeimos susijungimas reglamentuojamas Direktyva 2003/86/EB (Šeimos susijungimo direktyva) ⁽³³⁾. Direktyvoje nustatomos taisyklės, pagal kurias, ne ES piliečiai gali atsivežti savo šeimos narius į valstybę narę, kurioje jie teisėtai gyvena. Joje aiškiai nurodyta, kad ji netaikoma pabėgėlio statuso, laikinosios apsaugos ir papildomos apsaugos prašytojams (pagal tarptautinius įsipareigojimus, nacionalinius teisės aktus ar valstybių narių praktiką), taip pat papildomos apsaugos ir laikinosios apsaugos gavėjams (Šeimos susijungimo direktyvos 3 straipsnio 2 dalis). Papildomos apsaugos gavėjų teisė į šeimos susijungimą yra nacionalinės teisės klausimas ⁽³⁴⁾.

Pagal Šeimos susijungimo direktyvą, šeimos susijungimo teisės yra susijusios su šeimos branduolio nariais (sutuoktiniu ir nepilnamečiais vaikais).

Šiai grupei nepriklausančių giminaičių šeimos susijungimas paliekamas valstybių narių nuožiūrai įgyvendinant direktyvą.

Kitų giminaičių, neatitinkančių reikalavimų pagal nacionalines šeimos susijungimo procedūras, šeimos susijungimo galima siekti kitais būdais. Tai apima diskrecines valstybės šeimos programas, perkėlimą į ES ir humanitarinę priėmimą, įskaitant šeimos rėmimo programas.

⁽³²⁾ „Humanitariniai koridoriai“, [Humanitarian Corridors: Implementation procedures for their extension on a European scale](#) (Humanitariniai koridoriai. Jų taikymo išplėtimo Europos mastu įgyvendinimo procedūros), 2016 m.

⁽³³⁾ 2003 m. rugsėjo 22 d. [Tarybos direktyva 2003/86/EB](#) dėl teisės į šeimos susijungimą (OL L 251, 2003 10 3).

⁽³⁴⁾ EASO, [An Introduction to the Common European Asylum System for Courts and Tribunals – Judicial analysis](#) (Įvadas į bendrą Europos prieglobsčio sistemą teismams. Teisinė analizė), 2016 m. rugpjūčio mėn., p. 56.

Jūsų, kaip globėjo, vaidmuo

Jei esate globėjas, atstovaujantis vaikui, kuris jau atvyko į ES teritoriją po perkėlimo į ES arba humanitarinio priėmimo, svarbu sutikti vaiką ir teikti informaciją bei gaires, susijusias su nauja aplinka, įskaitant priimančią miestą, perkėlimo į ES vietą ar būstą, taip pat bet kokius neatidėliotinus poreikius.

Turėtumėte padėti įvykdyti teisinius ir administracinius reikalavimus, pavyzdžiui, gauti asmens tapatybės dokumentus, įvykdyti visus reikalavimus ir laikytis visų tolesnių veiksmų pagal savo nacionalinę praktiką.

Nepriklausomai nuo to, kokiose procedūrose dalyvauja vaikas, visada turėtumėte vadovautis vaiko interesais. Kaip globėjas, privalote užtikrinti, kad institucijos, priimdamos su vaiku susijusius sprendimus, įvertintų vaiko interesus ⁽³⁵⁾. Tai galėtų būti sprendimai dėl saugos, apgyvendinimo, švietimo, sveikatos priežiūros, laisvalaikio veiklos, teisinio atstovavimo ir t. t.

Kaip globėjas atliekate svarbų vaidmenį koordinuodami vaikui būtinas paslaugas ir išteklius. Svarbu atvirai bendrauti su pagrindiniais suinteresuotaisiais subjektais, pavyzdžiui, vaikų bylas nagrinėjančiu darbuotoju, mokyklos darbuotojais ir organizacijomis, dalyvaujančiomis vaiko integracijos į priimančiąją visuomenę procese. Bendradarbiaudami su šiais suinteresuotaisiais subjektais galėsite taikyti visapusišką požiūrį į pagalbą vaikui ir užtikrinti sklandų perėjimą į naują gyvenimą.

Atkreipkite dėmesį į tai, kad perkėlimas į ES galimas tik pripažintiems pabėgėliams. Asmenį pabėgėliu pripažįsta priimančioji valstybė (taikoma tik valstybėms, kurios yra 1951 m. Konvencijos dėl pabėgėlių statuso šalys ⁽³⁶⁾) arba UNHCR pagal savo įgaliojimus.

Tačiau valstybėms narėms neprivalomas kitos valstybės, kuri yra Pabėgėlių konvencijos Šalis, arba UNHCR pripažintas pabėgėlio statusas. Prieš priimdamos perkeliamus asmenis, valstybės narės paprastai pačios nustato pabėgėlio statusą per atrankos procedūrą. Kai kuriais atvejais valstybės narės taip pat gali nuspręsti priimti sprendimą remdamosi iš UNHCR gautame dokumentų rinkinyje pateikta informacija. Valstybė narė paprastai oficialiai perkeltą asmenį pripažįsta pabėgėliu netrukus po jo atvykimo, remdamasi pabėgėlio statuso nustatymo vertinimu, kurį ji atliko prieš priimdama, arba UNHCR byloje pateikta informacija. Išsamesnės informacijos apie procedūrą ieškokite savo šalies praktikoje.

⁽³⁵⁾ JT Visų darbuotojų migrantų ir jų šeimos narių teisių apsaugos komitetas (CMW), [Bendra Visų darbuotojų migrantų ir jų šeimos narių teisių apsaugos komiteto bendroji pastaba Nr. 3 \(2017\) ir Vaiko teisių komiteto bendroji pastaba Nr. 22 \(2017\) dėl valstybės įsipareigojimų, susijusių su vaiko žmogaus teisėmis](#), 2017 m. lapkričio 16 d., CMW/C/GC/4-CRC/C/GC/23.

⁽³⁶⁾ JT Generalinė Asamblėja, [Konvencija dėl pabėgėlių statuso](#), Ženeva, 1951 m. liepos 28 d., Jungtinių Tautų sutarčių serija, 189 t., p. 137, ir [Protokolas dėl pabėgėlių statuso](#), 1967 m. sausio 31 d., Jungtinių Tautų sutarčių serija, 606 t., p. 267 (ES prieglobsčio teisės aktuose ir ESTT vadinama Ženevos konvencija).

Kalbant apie papildomus atvykimo į ES būdus, įskaitant humanitarinį priėmimą, turėtumėte žinoti, kad vaikas, atvykstantis pagal humanitarinio priėmimo programą, gali keliauti teisėtai. Vaikui atvykus į paskirties šalį, kompetentingai jūsų šalies institucijai galima pateikti tarptautinės apsaugos prašymą. Padėsite vaikui per visą įprastą prieglobsčio suteikimo procedūrą.

Globėjo vaidmuo šeimos susijungimo procese gali skirtis priklausomai nuo to, ar vaikas perkliamas į kitą valstybę gyventi su šeima, ar šeima atvyksta į valstybę, kurioje vaikas šiuo metu gyvena. Jei vaikas perduodamas į kitą valstybę, globėjui gali tekti padėti pasirūpinti logistiniais klausimais, pavyzdžiui, koordinuoti kelionės planus, užtikrinti, kad vaiko daiktai būtų supakuoti ir paruošti, ir teikti emocinę paramą pereinamuoju laikotarpiu. Jūsų pareigos apima svarbiausių dokumentų rinkimą, vaiko informavimą, ryšių palaikymą su šeimos nariais ir sklandaus perėjimo į kitą šalį po persikėlimo užtikrinimą. Jūs privalote surinkti reikiamus dokumentus, informuoti vaiką, užmegzti ryšius su šeimos nariais ir užtikrinti sklandų perdavimą.

Turėtumėte padėti vaikui pasiruošti persikėlimui: padėti atlikti medicininę apžiūrą, suteikti informacijos apie šalį, į kurią vaikas persikelia, mokymosi galimybes, kultūrą ir kt. Jei įmanoma, lydėkite vaiką perdavimo proceso metu, kol jis bus perduotas priimančiosios valstybės institucijoms.

Siekiant užtikrinti sklandų vaiko priėmimą ir sutikimą naujojoje valstybėje, būtina koordinuoti veiksmus su socialinės rūpybos arba globos institucijomis. Vaikui sutikus, priimančioms institucijoms pateikite svarbią pagrindinę informaciją, pavyzdžiui, apie sveikatos ir švietimo poreikius, šeiminius ryšius ir bet kokią papildomą informaciją, gautą globos metu.

Ir atvirkščiai, jei šeima atvyksta į valstybę, kurioje gyvena vaikas, globėjui gali tekti didesnis vaidmuo teikiant paramą ir sudarant palankesnes sąlygas. Tai gali būti pagalba šeimai ieškant tinkamo būsto, užrašant vaiką į mokyklą ir padedant orientuotis vietos bendruomenėje bei naudotis turimais išteklių. Globėjas taip pat gali atlikti labai svarbų vaidmenį palengvinant vaiko ir atvykstančių šeimos narių bendravimą, taip pat padedant šeimai integruotis į naują aplinką ir įtvirtinant stabilumo ir įprastos padėties jausmą.

Susijęs EUAA leidinys apie vaiko interesus

EASO, [*Vaiko interesų apsaugos vykdant prieglobsčio procedūras praktinis vadovas*](#), 2019 m. vasario mėn.

1 priedas. Kontroliniai sąrašai

Informacija, reikalinga šeimos susijungimui pagal Dublino procedūrą

Prašytojo asmens tapatybė ir asmeninės aplinkybės

- Asmens duomenys, įskaitant informaciją apie amžių;
- bet kokie asmens amžių patvirtinantys dokumentai (asmens tapatybės kortelė, pasas);
- dokumentų originalai, išrašai iš duomenų bazių arba teiginiai, susiję su asmens duomenimis.

Šeimos nario asmens tapatybė ir jo statusas kitoje šalyje

- Šeimos nario, giminaičio arba brolio ir (arba) sesers asmens duomenys;
- bet kokie asmens tapatybę patvirtinantys dokumentai (originalių dokumentų kopijos, išrašai iš duomenų bazių ar pareiškimai, susiję su asmens duomenimis);
- asmens statusas (pvz., tarptautinės apsaugos gavėjas ar kt.).

Šeimos ryšys, santykių istorija ir požūriai

- Vaiko ir kitoje šalyje esančio asmens santykiai;
- bet kokie giminystės ryšį patvirtinantys dokumentai (pvz., šeimos sudėties pažymos, gimimo liudijimai, šeimos nuotraukos ir t. t.);
- bet kokia papildoma svarbi informacija apie jų tarpusavio santykius;
- kai kuriais atvejais gali prireikti dokumentų, susijusių su asmens gebėjimu rūpintis vaiku;
- kai kuriais atvejais prašoma vaiko ir vaiko giminaičio rašytinio sutikimo;
- jei nėra jokios kitos informacijos, kraštutiniu atveju, jei būtina, gali būti prašoma atlikti DNR tyrimą, kad būtų galima patikrinti giminystės ryšius.

Vaiko interesai

- Vaiko interesų įvertinimas, pagrindžiantis požiūrį, kad susijungimas geriausiai atitinka jo interesus.

Globėjų veiksmų, susijusių su šeimos susijungimu pagal Dublino procedūrą, kontrolinis sąrašas

Toliau pateikiamas veiksmų, kurių galite imtis, kad geriau padėtumėte vaikui susijungti su ES+ šalyje teisėtai esančiu šeimos nariu, broliu ir (arba) seserimi arba giminaičiu, sąrašas.

- ☐ Jei esate paskirtas atstovauti vaikui pateikiant prašymą arba vykdant asmeninį pokalbį pagal Dublino reglamentą, surinkite informacinius susitikimus su institucijomis, kad prisistatytumėte ir susipažintumėte su turima informacija apie vaiką.
- ☐ Kuo greičiau surinkite susitikimą su vaiku, prisistatykite ir pristatykite savo vaidmenį, paaiškinkite, kaip ketinate vaikui padėti procedūros metu.
- ☐ Paklauskite vaiko apie jo šeimos narius (tėvus), brolius ir (arba) seseris, senelius, tetas ar dėdes ir užduokite klausimų apie jų buvimo vietą, jei jie yra ES+ šalyje. Pasistenkite surinkti kuo daugiau informacijos apie juos, kad padidintumėte sėkmingo šeimos susijungimo pagal Dublino procedūrą galimybes.
- ☐ Pasiteiraukite apie procedūros organizavimą nacionaliniu lygmeniu.
 - Ar organizuojamas pokalbis pagal Dublino reglamentą?
 - Ar prieglobsčio procedūra sustabdoma Dublino procedūros laikotarpiu?
- ☐ Atstovaukite vaikui per asmeninį (pagal Dublino reglamentą) pokalbį.
- ☐ Padėkite vykdyti šeimos paieškos procedūrą ir surinkite kuo daugiau informacijos apie vaiko šeimos narius, brolius ir (arba) seseris arba giminaičius.
- ☐ Aktyviai prisidėkite prie interesų vertinimo.
- ☐ Tinkamai informuokite vaiką apie jo teises ir pareigas bei galimas administracines galimybes ir leiskite vaikui aktyviai dalyvauti su jo gyvenimu susijusiuose individualiuose sprendimų priėmimo procesuose.
- ☐ Prireikus padėkite vaikui išreikšti savo nuomonę ir užtikrinkite, kad valdžios institucijos tinkamai atsižvelgtų į vaiko nuomonę.
- ☐ Teikite paramą vaikui, kai reikia nustatyti jo amžių arba atlikti DNR tyrimą.
- ☐ Ieškokite teisinės pagalbos, kuri padėtų jums arba vaikui suprasti visus Dublino procedūrų etapus.
- ☐ Kilus klausimų, ypač artėjant galutiniam terminui, susisiekite su Dublino padaliniu ar kita atitinkama nacionaline institucija.
- ☐ Palaikykite vaiką, kai pranešama apie sprendimą dėl perdavimo.
- ☐ Jei kita ES+ šalis prašymą atmetė, pasiteiraukite apie galimas teisės gynimo priemones ir skundo pateikimo tvarką nacionaliniame Dublino padalinyje.

- ☐ Jei prašymas buvo priimtas ir vaikas yra pasirengęs būti perduotas, padėkite vaikui pasirengti perdavimui. Pasirengimas gali apimti apsilankymus pas gydytojus, kad būtų įvertinta, ar vaikas yra tinkamas keliauti, ar turi kokių nors specialiųjų poreikių perdavimo metu ir kokių nors neatidėliotinių poreikių jam atvykus.
- ☐ Būkite pasiekiami vaikui ir pasiruošę reaguoti į bet kokius neatidėliotinus atvejus, pvz., apsilankymą pas gydytoją ar veiksmus, susijusius su bet kokiais neatidėliotinais vaiko poreikiais.
- ☐ Prireikus padėkite susitarti dėl apsilankymo pas gydytoją.
- ☐ Palaikykite ryšius su valdžios institucijomis, kad suprastumėte, kaip vaikas keliaus į atsakingą valstybę narę, ir kad būtų atlikti būtini pasirengimo darbai, kad vaikas galėtų saugiai atvykti. Užtikrinkite, kad, jei vaikas turi kokių nors specialiųjų poreikių (pvz., vaistų, naudojami neįgaliojo vežimėliu arba jam būtina skubi pagalba atvykus), į juos būtų atsižvelgta ir apie tai būtų atitinkamai pranešta kitai ES+ šaliai.
- ☐ Jei įmanoma, pabandykite susisiekti su vaiko šeimos nariu, broliu ir (arba) seserimi arba giminaičiu kitoje ES+ šalyje. Jei reikia, palaikykite su jais ryšį.
- ☐ Jei leidžiama, pasistenkite palydėti vaiką į kitą ES+ šalį arba pasirūpinkite, kad oro uoste jo lauktų pažįstamas asmuo.
- ☐ Jei esate globėjas, paskirtas vaikui, kuris atvyksta į šalį po perdavimo pagal Dublino reglamentą, draugiškai sutikite vaiką, kad padėtumėte jam įsitvirtinti naujojoje šalyje, suteikdami paramą, patarimų ir informaciją. Būkite pasirengę atsakyti į visus vaiko turimus klausimus jam suprantamu būdu arba padėti vaikui prireikus užduoti klausimą valdžios institucijoms. Galite susisiekti su prašančiosios valstybės globėju ir paprašyti daugiau informacijos arba, jei reikia, užduoti klausimų.
- ☐ Padėkite vaikui įsitraukti į priėmimo centro, gyvenamosios vietos bendruomenės, švietimo ir laisvalaikio veiklą.
- ☐ Organizuokite neoficialius periodinius susitikimus su vaiku, kad gautumėte naujausią informaciją apie jo asmeninę padėtį. Tai padės jums stebėti vaiko savijautą.

Veiksmų, skirtų nelydimiems vaikams, perkeltiems arba priimtiems į ES+ šalį pagal papildomus atvykimo į ES būdus, kontrolinis sąrašas

Toliau pateikiamas veiksmų, kurių galite imtis, kad geriau padėtumėte vaikui, sąrašas.

- ☐ Kai tik būsite paskirtas atstovauti vaikui, prieš jam atvykstant surenkite informacinius susitikimus su institucijomis, kad prisistatytumėte ir susipažintumėte su turima informacija apie vaiką.
- ☐ Draugiškai sutikite vaiką ir padėkite jam įsitvirtinti naujojoje šalyje, suteikdami paramą, patarimų ir informaciją. Būkite pasirengę atsakyti į visus vaiko turimus klausimus jam suprantamu būdu arba padėti vaikui prireikus užduoti klausimą valdžios institucijoms.
- ☐ Būkite pasiekiami vaikui ir pasiruošę reaguoti į bet kokius neatidėliotinus atvejus, pvz., apsilankymą pas gydytoją ar veiksmus, susijusius su bet kokiais neatidėliotinais vaiko poreikiais.
- ☐ Prireikus padėkite susitarti dėl apsilankymo pas gydytoją.
- ☐ Bendradarbiaukite su valdžios institucijomis, kad suprastumėte vaiko administracinę padėtį ir galimus administracinius būdus, kuriais vaikas gali pasinaudoti. Apsvarstykite galimybę pasikonsultuoti su teisininku.
- ☐ Tinkamai informuokite vaiką apie jo teises ir pareigas bei galimas administracines galimybes. Leiskite vaikui aktyviai dalyvauti individualiuose sprendimų priėmimo procesuose, susijusiuose su jo gyvenimu.
- ☐ Prireikus padėkite vaikui išreikšti savo nuomonę ir užtikrinkite, kad valdžios institucijos tinkamai atsižvelgtų į vaiko nuomonę.
- ☐ Padėkite vaikui įsitraukti į priėmimo centro, gyvenamosios vietos bendruomenės, švietimo ir laisvalaikio veiklą.
- ☐ Organizuokite neoficialius ir periodinius susitikimus su vaiku, kad gautumėte naujausią informaciją apie jo asmeninę padėtį. Tai padės jums stebėti vaiko savijautą.

2 priedas. Tarpvalstybinių procedūrų pagal tarptautinės apsaugos sistemą apžvalga

	Dublino procedūra nelydimiems vaikams	Savanoriškas perkėlimas Europos Sąjungoje	Šeimos susijungimas	Perkėlimas į ES ir papildomi atvykimo būdai
Aprašymas	Dublino procedūra yra mechanizmas, kuriuo nustatoma, kuri ES+ šalis yra atsakinga už ES pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą. Dublino procedūra užtikrinama, kad nelydimas vaikas prašytojas galėtų susijungti su šeimos nariu, broliu ir (arba) seserimi arba giminaičiu, kuris jau yra ES+ šalyje, o jo prašymas būtų nagrinėjamas šalyje, kurioje yra šeimos narys.	Perkėlimas ES yra savanoriško solidarumo forma, kuria siekiama paremti valstybę narę, patiriančią ypatingą spaudimą. Prieglobsčio prašytojai iš spaudimą patiriančios valstybės narės gali būti perkelti (perduoti) į kitą valstybę narę, o jų prašymai gali būti nagrinėjami toje šalyje. Perkėlimas ES nėra šeimos susijungimo forma.	ES+ šalyje gyvenantys ne ES piliečiai gali į tą ES+ šalį atsivežti savo artimus šeimos narius, gyvenančius trečiojoje šalyje.	Perkėlimas į ES ir humanitarinis priėmimas – tai procesai, kuriais leidžiama priimti reikalavimus atitinkančius trečiųjų šalių piliečius, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, iš ES+ nepriklausančios šalies, į kurią jie buvo perkelti, į ES+ šalį ir suteikti jiems tarptautinę apsaugą.

	Dublino procedūra nelydimiems vaikams	Savanoriškas perkėlimas Europos Sąjungoje	Šeimos susijungimas	Perkėlimas į ES ir papildomi atvykimo būdai
Teisinis pagrindas	2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (Reglamentas „Dublinas III“).	Reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 2 dalis	2003 m. rugsėjo 22 d. Direktyva 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą	Tuo metu, kai buvo rengiamas šis dokumentas, ES masto teisės aktų nebuvo.
Ar procedūros taikymas yra privalomas?	Taip, tiesiogiai taikoma visose ES+ šalyse.	Ne	Taip, taikoma perkeliant į nacionalinę teisę.	Ne
Kurios šalys ją taiko?	27 valstybės narės ir Norvegija, Islandija, Lichtenšteinas bei Šveicarija.	Ją savanoriškai taiko ES+ šalys.	25 valstybės narės (visos, išskyrus Daniją ir Airiją).	Ją taiko valstybės narės pagal nacionalines arba ES remiamas programas.

	Dublino procedūra nelydimiems vaikams	Savanoriškas perkėlimas Europos Sąjungoje	Šeimos susijungimas	Perkėlimas į ES ir papildomi atvykimo būdai
Kas gali ja pasinaudoti? Subjektinė taikymo sritis	Tarptautinės apsaugos prašytojai	Tarptautinės apsaugos prašytojai	Norėdamas į ES atsivežti savo artimus šeimos narius, asmuo turi turėti leidimą gyventi valstybėje narėje, galiojantį vienus metus ar ilgiau, ir pagrįstai tikėtis gauti leidimą nuolat gyventi. Pagal ES teisę, papildomos apsaugos gavėjai neturi teisės į šeimos susijungimą, tačiau pagal nacionalinę teisę jie tokią teisę turi.	Pažeidžiami trečiųjų šalių piliečiai, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga.
Kur turėtų gyventi šeimos narys?	Šeimos narys, brolis ir (arba) sesuo arba giminaitis turi būti teisėtai apsistojęs ES+ šalyje.	Netaikoma	Už ES+ šalių ribų.	Priklauso nuo programos.

3 priedas. Papildomi ištekliai

EUAA

Galimybė naudotis prieglobsčio procedūra ir registracija

- EUAA, [Practical Guide on Information Provision – Access to the asylum procedure](#) ([Praktinis informacijos teikimo vadovas. Teisė pasinaudoti prieglobsčio procedūra](#)), 2024 m. gruodžio mėn.
- EASO, [Praktinis registracijos vadovas. Tarptautinės apsaugos prašymų pateikimas](#), 2021 m. gruodžio mėn.

Prašymo nagrinėjimas

- EASO, [Praktinis vadovas. Priskyrimas prie tarptautinės apsaugos gavėjų](#), 2018 m. balandžio mėn.
- EASO, [Praktinės gairės. Įrodymų vertinimas](#), 2015 m. kovo mėn.
- EASO, [Praktinės gairės. Asmeninis pokalbis](#), 2014 m. gruodžio mėn.

Su vaikais susiję ištekliai

- EUAA animaciniai filmukai:
 - [Age assessment for children](#) (Vaikų amžiaus nustatymas), 2021 m.
 - [Age assessment – Why? When? How?](#) (Amžiaus nustatymas. Kodėl? Kada? Kaip?), 2020 m.
- EASO, [Vaiko interesų apsaugos vykdant prieglobsčio procedūras praktinis vadovas](#), 2019 m. vasario mėn.
- EASO, [Šeimos narių paieškos praktinis vadovas](#), 2016 m.
- EUAA, FRA, leidinių rinkinys „Praktinės priemonės globėjams“:
 - [Laikinoji apsauga nelydimiems iš Ukrainos bėgantiems vaikams](#), 2022 m. lapkričio mėn.
 - [Introduction to international protection](#) (Tarptautinės apsaugos įvadas), 2023 m. spalio mėn.;
 - [Asylum procedure](#) (Prieglobsčio procedūra), 2023 m. spalio mėn.

FRA

FRA ir Europos Taryba, [Children in migration: fundamental rights at European borders](#) (Vaikai migrantai. Pagrindinės teisės prie Europos sienų), 2023 m. gruodžio mėn.

FRA, [Guardianship for unaccompanied children – A manual for trainers of guardians](#) (Nelydimų vaikų globa. Vadovas globėjų mokytojams), 2023 m. kovo 1 d.

FRA, [Handbook on European law relating to the rights of the child – 2022 edition](#) (Vaiko teisės reglamentuojančios Europos teisės vadovas. 2022 m. redakcija), 2022 m. balandžio 13 d.

FRA, [Europos prieglobsčio, sienų ir imigracijos teisės vadovas. 2020 m. leidimas](#), 2020 m. gruodžio 17 d.

FRA, [Relocating unaccompanied children: applying good practices to future schemes](#) (Nelydimų vaikų perkėlimas ES. Gerosios praktikos taikymas būsimiems mechanizms), 2020 m. gegužės mėn.

FRA, [Teisė į informaciją: gairės institucijoms dėl pirštų atspaudų ėmimo sistemai EURODAC](#), 2019 m.

FRA, [Be tėvų priežiūros likę vaikai, rasti ne savo gyvenamojoje ES valstybėje narėje](#), 2019 m. birželio 13 d.

FRA, [„Legal entry channels to the EU for persons in need of international protection: A toolbox](#) (Teisėti įvažiavimo į ES kanalai asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga: priemonių rinkinys), 2015 m. kovo mėn.

FRA ir Europos Komisija, [„Be tėvų priežiūros likusių vaikų globa. Vadovas, kaip stiprinti globos sistemas siekiant rūpintis ypatingais vaikų, prekybos žmonėmis aukų, poreikiais“](#), 2015 m.

[FRA e. mokymosi medžiaga globos srityje.](#)

Europos Komisija

Europos Komisija, [„Vaiko teisės“](#).

Europos Komisija, [„Vaikai“](#).

Europos globėjų tinklas

Europos globėjų tinklas, [ProGuard – The Pilot Assessment System](#) („ProGuard“. Bandomoji vertinimo sistema), 2019 m. rugsėjo mėn.

Europos globos tinklas, [Globos standartai](#).

Schippers, M., [Children on the Move – A guide to working with unaccompanied children in Europe](#) (Keliaujantys vaikai. Darbo su nelydimais vaikais Europoje vadovas), 2021 m. vasario mėn.

UNHCR

UNHCR, [UNHCR Recommendations on flexible approaches to family reunification procedures in Europe](#) (JTVPK rekomendacijos dėl lankstaus požiūrio į šeimos susijungimo procedūras Europoje), Europos regioninis biuras, 2023 m. vasaris.

UNHCR, [Resettlement Handbook](#) (Perkėlimo vadovas), 2023 m.

UNHCR, [Integration Handbook](#) (Integracijos vadovas), 2023 m.

UNHCR, [Technical Guidance – Child-friendly procedures](#) (Techninės gairės. Vaikams pritaikytos procedūros), 2021 m.

UNHCR, [2021 UNHCR Best Interests Procedure Guidelines: Assessing and determining the best interests of the child](#) (2021 m. UNHCR vaiko interesų nustatymo procedūros gairės. Vaiko interesų vertinimas ir vaiko interesų nustatymas), 2021 m.

UNHCR, [Guidelines on International Protection No. 8: child asylum claims under Articles 1\(A\)2 and 1\(F\) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the status of refugees](#) (Tarptautinės apsaugos gairės Nr. 8: vaikų prieglobsčio prašymai pagal 1951 m. konvencijos 1 straipsnio A dalies 2 papunktį ir 1 straipsnio F dalį ir (arba) 1967 m. Protokolą dėl pabėgėlių statuso), 2009 m.

UNHCR, [Key Consideration on Complementary Pathways](#) (Pagrindiniai papildomų atvykimo būdų aspektai), 2019 m.

Tarptautinė migracijos organizacija

Tarptautinė migracijos organizacija, [Unaccompanied migrant children toolbox](#) (Priemonių rinkinys, skirtas nelydimiems vaikams migrantams), 2022 m.

Tarptautinė migracijos organizacija, [Mainstreaming gender in pre-departure orientation](#) (Lyčių aspekto integravimas į supažindinimą prieš išvykimą), 2019 m.

Tarptautinė migracijos organizacija, [IOM Resettlement](#) (TMO vykdomas perkėlimas), 2021 m.

Tarptautinė migracijos organizacija, [IOM Safe Spaces Guidance](#) (TMO saugios erdvės vadovas), 2020 m.

Tarptautinė migracijos organizacija, *Trafficking in persons: protection and assistance to victims* (Prekyba žmonėmis. Apsauga ir pagalba aukoms). Savarankiškas e. mokymosi kursas, prieinamas e. mokymo programoje „[IOM E-Campus](#)“.

Europos Taryba

Ministrų Komiteto [rekomendacija CM/Rec\(2022\)22](#) valstybėms narėms dėl žmogaus teisių principų ir amžiaus nustatymo migracijos kontekste gairių ir jos aiškinamasis memorandumas, priimti 2022 m. gruodžio 14 d.

Ministrų Komiteto [rekomendacija CM/Rec\(2019\)11](#) valstybėms narėms dėl veiksmingos nelydimų ir atskirtų vaikų globos migracijos kontekste, priimta 2019 m. gruodžio 11 d.

Europos Taryba, [How to convey child-friendly information to children in migration: A handbook for frontline professionals](#) (Kaip pateikti vaikams pritaikytą informaciją vaikams migrantams. Vadovas pirminės grandies specialistams), 2018 m. gruodžio mėn.

Kiti leidiniai

„Child Circle“ – „Kids in Need of Defense Europe (KIND)“ ir „Child Circle“, [Stepping Stones to Safety – Strengthening Key Procedural Safeguards for Unaccompanied Children in Transnational Procedures within the EU](#) (Žingsniai saugumo link. Pagrindinių nelydimų vaikų procedūrinių garantijų stiprinimas ES tarpvalstybinėse procedūrose), 2021 m. gruodžio mėn.

„Missing Children Europe“, [SUMMIT projektas](#), 2015–2016 m. spalio.

Paveikslų sąrašas

1 paveikslas. Kriterijai, taikomi atsakingai valstybei narei nelydimų vaikų atvejais (Reglamento „Dublinas III“ 8 straipsnis)	12
2 paveikslas. Dublino procedūra, įtraukta į prieglobsčio procedūrą	20
3 paveikslas. Praktinės nelydimų vaikų apsaugos perkėlimo procese gairės.....	34

